

For Hjemmet.

Et Tidsskrift for nyttig og underholdende Læsning.

3die Aarg.

31te Juli 1872.

14de Hefte.

Tante Hanne.

(Af S.)

(Slutning.)

Det var en selsom Forandring at flytte fra vort rolige Hus, hvor alle Forretninger gik regelmæssigt som et Uhrverk, ja næsten umærkeligt, til min Fætters, hvor der var syv Børn, Støi, Latter og Uenighed. De havde kun en Pige, der var overlæst med Arbejde og fik uendelig mange Skjænd. Sur, studs og tvær var denne Pige, sjudstet og næsvis; det varede ikke længe, før hun mærkede, at jeg var taalmodigere end Fruen, og da hun dog umulig kunde overkomme Alt, forsømte hun mig, hvilket jeg da egentlig ikke kan fortænke hende i.

Min Fætter var en meget spag Mand, der ganske stod under Konens Herredømme, ret hvad man pleier at forstaa ved et godt Skind. Hun var skar og spids, men særdeles klog og liblig; mig behandlede hun med den største Agtelse og Venlighed.

Børnene vare uarlige, men jeg holdt dog af dem, især af det mindste, en liden Pige, jeg havde holdt over Daaben.

Det var ingenlunde et behageligt Liv, jeg førte der i Huset, men det var et udholdeligt Liv, og høiere gif mine Fordringer ikke. Min Cousine fortalte mig ofte, hvor høit hun elskede mig, hvor behageligt mit Selskab var hende, og paastod, at hun umulig kunde undvære mig; jeg maa imidlertid tilstaa, at jeg ikke satte synderlig Lid til hendes Forsikringer.

Det var en varm Sommerdag; Børnene vare ude, og Lise, min Fætters Kone, havde Besøg af en Veninde; jeg bad dem Farvel, da jeg vilde til Faders Grav.

"De maa ikke gaa før senere", sagde min Fætter, hvem jeg mødte paa Trappen, "det er altfor varmt;

kom heller ind og spil et Parti Skak med mig."

Jeg fulgte Opfordringen, men da vi sadde og spillede, hørte vi, igjennem den halbaabne Dør, Veninden sige:

"Det maa dog være en mageløs Lettelse, naar du et Dieblik er fri for hende."

"Ja, hun generer meget", svarede Lise, "og saa gaar hun næsten aldrig ud; det er et rigtigt Srengetræ, et Huskors, men hvad gjør man ikke for de kjære Børns Skyld?"

Min skaffels Fætter sprang op; han var inderlig forstræffet og bevæget, langt mere end jeg; jeg havde hørt værre Ting før. Det rystede mig vel lidt; jeg bad atter Gud om ikke at gjøre mig bitter; Feilen laa sikkert hos mig. Jeg tog hans Haand og bad ham Farvel; blive der kunde jeg ikke, et Huskors for dem vilde jeg ikke være.

Paa Nørrebro leiede jeg to smaa Værelser hos en Skomager, hvis Kone havde tjent hos os i mange Aar. Det var nærved Kirkegaarden, mit eneste Hjem, det Sted, hvor jeg haabede ogsaa snart at komme til Svile. Det var mig som det Bistefte af alt Vist, at ingen Glæde skulde opløse min Vei her paa Jorden, og dog havde jeg mine lykkeligste Dage tilgode. Maatte det lære Eder, mine Børn, ikke at forjage, naar det ser mørkt ud; maatte det lære Eder at være freidige i Gaabet!

Den første Dag jeg tilbragte i min nye Bolig, bantede det ganske sagte paa Døren, og en liden spinfel Dreng traadte undselig ind og spurgte, om jeg vilde have Bud i Byen. Det var en smuk Dreng;

hans Pande var rigtignok næsten for høi, men Dinene vare saa klare og de lyse Haar saa krøllede; hans blaastribede Bluse var ren og hel, men gammel og falmet, som de nye Lapper paa Albuen ret viste. I en Fart kjøbte han Brød og kom derpaa ind med Bassen og den lille Maffine.

Det var saa underligt første Gang at lave Kaffe til sig selv alene; jeg syntes ikke, jeg havde Lust til at gjøre det og have al den Uleilighed, blot for min Skyld; jeg savnede ordentlig de vilde Børn, der pleiede at støje ved Maaltiderne. Det kunde ikke smage mig; mine Taarer faldt paa Brødet; da tænkte jeg paa den fattige, lille Dreng, og jeg følte mig utafnemmelig. Brødet var en stor Betsignelse; havde jeg hidtil taffet Gud nok derfor? jeg frygtede, nei. Hvor Mange sukede ikke for det kjære Brød! — næste Dag skulde den lille Dreng drikke Kaffe med mig.

Det var en sand Glæde, saa godt den smagte ham; han sad paa Forhøjningen ved Vinduet med en Spilkum Kaffe i den ene Haand og en stor Hvedeløbebaak, med Smør paa, i den anden. Af bare Fornøielse over at se paa ham, glemte jeg at drikke min Kaffe, før den var kold, og dog smagte den tusinde Gange bedre end Dagen før.

"Hvad hedder du, min Dreng?"

"Erik!" han saa paa mig med sine store, kloge Øine, satte Koppen paa Bassen og sagde: "nu siger jeg saa mange Tak."

"Kan du læse?"

"Ja lidt, det har Madamen lært mig, men vi have ingen Bøger derinde. — Det er en stor Mængde, Somfruen har!"

Han stillede sig foran Bogstabet med et saa pudsig Udtryk af Beundring, at jeg ikke kunde Andet end le. Jeg lukkede Stabet op, tog Robinson Crusoe, der var temmelig medtaget fra min egen Barndom, og rakte ham den.

"I denne Bog kan du læse, min Dreng, hver Formiddag, naar du kommer herind".

Hvor godt husker jeg ham ikke, naar han stak sit lille Hoved ind ad Døren, tog Løflerne og Suen af, og, efterat have nydt sin Frokost med stort Velbehag, skyndsomt tog fat paa Bogen. I Førføringen pegede han med Fingeren paa hvert Ord og udtalte det for sig selv, men der gik ikke ret mange Uger, før han læste flydende og med Tænkfulness; han var rent fordybet, rent borte, og jeg kunde se, hvorledes det arbejdede i hans lille Hoved. Det varede ikke længe, før Robinson Crusoe var udlæst og maatte erstattes med en anden.

"Hvorledes har De faaet den Dreng?" spurgte jeg min Værtinde.

"Hans Forældre ere døde", svarede hun, "saa gav Familien tohundrede Daler engang for alle, for at blive ham kvit, og da det var gaaet tilbage for os, formedest Næs daarlige Gaand, toge vi ham. En Mund mere at føde, men noget Gavn gjør han jo, bugger Vane og løber Verinder; stikkelig er han; nu skal han ogsaa snart hjælpe lidt med Gaandverket. Jeg vilde ønske, han ikke hang saameget i Bøgerne, det duer ikke; Stomager, bliv ved din Læst."

Og jeg saa paa Barnets høie, lyse Pande, og det gjorde mig ondt, skulde hele hans Stræben gaa ud paa at sy Sko.

Den lille Erik var meget paalidelig og gjorde nøie Regnskab for Pengene, naar han fjøbte Noget; alligevel hørte jeg, at han tilligemed de andre Drengene stjal Frugt i Haven.

"Det havde jeg ikke troet om dig", sagde jeg.

Han blev blussende rød.

"Der er saameget Frugt, Somfru! det gjør Eieren ikke noget."

"Men, naar En nu tog dine sataa Kort eller din Bold eller nogle af mine Bøger, var det ret?"

"Nei."

"Men saa maa du ogsaa love mig ikke at stjæle mere."

Jeg havde neppe udtalt, før jeg fortrød det; jeg tror ikke, man bør fordre et bestemt Løfte af Børn, hvor Fristelsen er saa stor, thi da begaa de let to Synder istedetfor en. Lille Erik svarede imidlertid strax:

"Love det kan jeg ikke, men jeg skal se til."

Dette Svar behagede mig meget; jeg mærkede, at jeg begyndte at holde af Barnet, at han lagde Beslag paa mange af mine Tanker, at jeg længtes efter ham, naar han var borte, at jeg kun tænkte paa ham ved Maaltidernes Anretning, at jeg følte mig ret hyggelig tilmode, naar han sad paa Forhøjningen og rugede over sin Bog; men, istedetfor at glæde, forstrækkede disse Følelser mig. Skulde dette stakkels Hjerte igjen skuffes, nei, jeg vilde ikke binde det til Nogen mere; se ham hos mig som før, vilde jeg, men vogte mig nøie for at faa ham for fjær.

Det var egoistiske Tanker, Børn, dog de havde ingen rigtig Vund.

Den tolvte Oktober, Faders Fødselsdag, sad jeg i Haven og bandt en Krands, som jeg vilde lægge paa

hans Grav. Bag Lyfthuset var der en Allee, hvor jeg snart hørte Trin.

"Følg med, Erik", raabte en raa Drengestemme, "det gjælder Kammerraadens Pærer."

"Nei, Christian, jeg vil ikke."

"Stte! hvor du er bleven pen, det lærer du vel af gamle Tomfru Spidsnæse."

"Tal ikke ondt om hende, Christian, det kunde angre dig; du er en slet Dreng, taler du ondt om hende; hun er saa god, hun vil ikke, at jeg skal stjæle, og saa gjør jeg det ikke heller. Jeg elsker hende høiere end nogen Anden paa hele Jorden. — Sæt ikke Ansigt op, tag dig iagt! sig ikke et Ord om hende! Du tør ikke sige et Ord!"

"Tør? tror du, jeg er bange for dig, eller for den gamle Peberbøsse! Peberbøsse! Peberbøsse!"

Jeg boiede Grenene tilside og saa den store Dreng pile ned ad Alleen og lille Erik bag efter, rød i Hovedet som en Ralkun og med knyttede Næver.

Skvad var det, der rørte sig inden i mig, der bragte mig til at stjælve og mine Taarer til at flyde, medens en overbældende Lyfsalighed fyldte min Sjæl. "Jeg elsker hende høiere end nogen Anden paa hele Jorden", havde han sagt. Han var en fattig, en uanselig liden Skabning, og dog gav han mig den rigeste Gave, et menneskeligt Hjertes Kjerlighed, et fromt, rent, oprigtigt Barnehjertes Kjerlighed.

I den senere Tid havde jeg under-tiden følt som Sambvittighedsnag, fordi jeg lod Erik læse saameget, hvilket maasse vilde gjøre ham mindre tilfreds med hans Livsstilling; nu stod det klart for mig, at Dren-

gen med det lyse Hoved maatte lære Noget, maatte frem. Og jeg forstod det; vi trængte ret til hinanden; vi stode Begge ene i Verden; Forsynets Styrelse havde bragt os sammen. Nei, der var Intet at frygte, jeg vilde aabne mit Hjerte, aabne det i Guds Navn. Da jeg reiste mig op og gik til Kirkegaarden, til Graven med Krandsen. En ensom Fugl kvadrede fra Hængeastten; Solen sendte sine sidste Straaler henover Jorden; jeg saa mig omkring; her var saa smukt, saa anderledes end ellers.

Saa, jeg havde faaet det Syn igjen, jeg mistede ved min Ungdoms første, store Sorg; Naturen laa atter for mig som en opflaaet Bog, den jeg kunde læse og forstaa, en Bog fuld af Trøst og Glæde.

Det var Faders Fødselsdag, og det var for mig, som havde Vorherre forundt ham, at just den skulde blive en Glædesdag for hans Barn. Jeg tænkte ret over mit Liv, og jeg forstod min store Feil at drage mig tilbage i mig selv af Frygt for Skuffelse; ja, det var min egen Skyld, at jeg stod saa venneløs, dog, det skulde blive anderledes.

Mørket faldt paa; jeg skyndte mig hjem; det var, som gik jeg paa Hjedre, og der var Liv og Røre i min Sjæl, Lanter og Planer for Fremtiden.

Da jeg kom til Huset, tog jeg den ene af Eriks smaa Bluser, der hang paa Snoren i Gaarden, ind med; jeg vilde tage en Morgenkjole istykker og skjære efter den; nu maatte jeg jo sørge for Dragter til mit Barn.

Det var en lykkelig Aften; min lille Stue var saa hyggelig og smilende, at jeg neppe kunde kjende den

igjen; det var som Faders Portræt, der hang over Sofaen, lo, som han pleiede, naar han var rigtig fornøiet. Arbeidet gik raskt; jeg nyttede til det, af, det var den samme Vise, jeg havde sunget hin Dag, jeg ventede Ludvig; i de mellemiggende Aar havde jeg slet ikke kunnet synge.

Endelig var den lille Bluse færdig; jeg satte en hvid Strimmel i Halsen og saa paa den med en barnagtig Glæde, ja, jeg kysede den endogsaa; hvor vilde den ikke klæde min Dreng, der nu laa og sov saa trygt derinde, uden at ane, hvad der ventede ham imorgen.

Da jeg gik ifeng, bad jeg ikke som sædvanligt: "Herre, lad det ikke være for længe", tværtimod, jeg bad Gud bevare mit Liv til Gavn for lille Erik.

Næste Dag var jeg ganske utaalmodig, som havde jeg Feber, inden han kom. Endelig bankede det paa Døren, sagtere end ellers; han traadte ind, mindre tillidsfuld end ellers; Grunden saa jeg snart; det ene af hans smukke, blaa Vine var ophovnet og omgivet af en fortagtig Ring.

"Du gode Gud, Barn, hvorledes ser du ud!"

"Hvor har du faaet det" — som om Nogen vidste det bedre end jeg — "sy, Erik, du har bestemt været i Klammeri."

Min lille Ridder saa mig fjækt ind i Ansigtet med sit ene Øie, i hvilket jeg kunde læse en retmæssig Stolthed ved Bevidstheden om, at han havde faaet det for min Skyld.

"Ja, jeg fik det i Klammeri, Somfru Boeg, jeg ved nok det er stygt, men De maa ikke være vred denne ene Gang. — Forresten maa De ikke tro, at lange Christian slap; han fik

ordentlig Bant, hans Næse blev flad, ganske flad."

Og lille Erik knejsede i frigerik Stolthed. Taarerne løb ned ad mine Kinder, og dog maatte jeg le; jeg tog den lille Berførsel i mine Arme, kysede hans hovne Øie og lagde hans lille guldblokkede Hoved til mit Bryst. Saa gav jeg ham den smukke Bluse paa; den klædte ham deiligt, og jeg fortalte ham, at vi altid skulde blive sammen, at han skulde kalde mig Tante og være som min Søn, at han skulde lære saameget han vilde, og gaa i Skole med Mandsef paa Nyggen som Kammerraadens smaa Dreng.

Han blev ganske stille af bare Glæde; ikke med et Ord omtalte han sin Heltebedrift fra forrige Dag, og saavidt jeg tror, er det nu første Gang, han erfarer, at jeg var en useet Tilstuer.

Tante Hanne standsede, strøg med sin lille Haand de lysebrune Krøller fra Borgermesterens Hænde, den hvide, lyse Hænde, og saa ham spørgende ind i Øinene.

"Ja, det er første Gang, han hører det; dog nu maa du holde op, nu er Turen til mig."

"Men, kjære Erik, jeg er strax færdig; der er næsten ikke mere."

"Du ser saa skjælmst ud, Tante Hanne, du ved godt, at der er mere, meget mere, men det kan jeg bedst fortælle. — Det varede ikke længe, før vi flyttede; du leiede en smuk Bolig ved Volden, hvor der fandtes et styggefuldt, roligt, hyggeligt Værelse til Studenten, thi i Vanden saa du allerede den lille Dreng som Student. Hvor utrættelig var Tante Hanne ikke til at læse med mig, for at jeg til Foraaret kunde komme ind

i en Forberedelseskole; hvor stolt var hun ikke, da jeg først var bleven en liden Latiner, og hvor tro hørte hun mig ikke i mine Lektier! For at skaffe mig Omgang, stiftede hun selv Bekjendtskaber; thi hun vilde kjende de Børn, der skulde blive mine Venner. Ofte havde jeg Fremmede, og hun saa saa lykkelig ud, naar vi vilde Drengene støiede og tumlede, saa der ikke kunde høres Drethd. Undertiden fik jeg Skjænd, thi hendes Kjærlighed var ægte; men jeg saa, at det var hende ubeskrivelig pinligt at skjænde, og tror virkelig, at Bevidstheden herom ikke saa sjældent afholdt mig fra Uartigheder. Ja, jeg elskede hende høit, men det var dog med et Barns, en Drengs egoistiske Kjærlighed; mine Interesser skulde ogsaa være hendes; timevis maatte hun spille med mig, lege med Tinsoldater og bygge Korthuse.

Susser du, da jeg havde Mæslinger, Tante Hanne, du veg ikke fra mig; jeg bad dig gaa iseng, og du nikkede, men jeg tænkte i mit Hjerte: "hun gjør det ikke", thi jeg kjendte dig nøie, og det var med stor Tilfredsstillelse, jeg ganske rigtig saa dig sidde ved mit Leie, da jeg vaagneede om Natten. I Pengesæfferne var jeg aldeles ikke indviet; vi havde rigelig nok, troede jeg, og var fuldkommen ubekymret i saa Henseende. Senere har jeg erfaret, at Tante Hanne, da jeg blev Student, henvendte sig til sin Formynder med Forlangende om Tretusinde af hendes Penge, som skulde anvendes paa mine Studeringer; Formynderen afslog det imidlertid ganske; "det vilde føre hende til Undergang", sagde han, "Kapitalen maatte ikke røres."

"Ja, lille Emma, Fader ser nok,

hvad du tænker: "Gud ske Lov, det kunde ikke være steet nu; man har Net over sine egne Penge; vi blive selv myndige." Nu, min Pige, tør du negte det? Tante Hanne, der imidlertid var født i en mindre lykkelig Periode, fandt sig i det Uundgaaelige og rettede sig derefter.

Den unge Student anede Intet; han havde anstændige Lomme penge, gif smukt klædt, havde Kjøreture, havde ofte Besøg af Venner, som lode sig Tante Hannes The, Smørrebrød og Kringler smage fortræffeligt, medens de indhyllede Studentens lille Stue i blaa Røgskyer; han kunde uden mindste Vanskelighed saa de nødvendige Bøger og Undervisningstimer.

Hvor godt husker jeg din gamle, sorte Silketaafe, Tante, der var saa forstoppet i alle Kanter; jeg gjorde Nar af den, jeg lo af den, og du lo med. En Gang sagde jeg ganske utaalmodig:

"Den er ikke anstændig mere; det er dog virkelig en alfor stor Særhed, at du ikke kjører en ny Kaafe.

"En gammel Dame og en gammel Kaafe passe bedst sammen", svarede du smilende, "jeg vilde ikke føle mig hyggelig i en ny."

Hvor godt husker jeg ikke ogsaa de smaa røde Strømper, du strikkede saa uendelig mange af. "Til hvem strikker du?" spurgte jeg, men fik intet Svar, "det er bestemt et Velgjørenheds-Arbejde, lille Tante?" Du rystede paa Hovedet, men det var et Velgjørenheds-Arbejde, skjønt paa en anden Maade, end jeg havde tænkt mig det. Du holdt altid nøie paa, at jeg var borte og kom hjem til bestemte Tider; jeg spøiede dig punktligt heri, men troede, at det igrun-

den var en liden Særhed; hvor tog jeg feil!

Efterat have faaet første og anden Examen med bedste Karakter, bestemte jeg mig for Rettsvidenskaben, som jeg derpaa med Flid og Iver hengab mig til.

En hed Sommerdag — jeg var da toogtyve Aar — talte jeg med min Manufaktur, som boede paa Høibroplads.

"De kunde magelig gaa op denne Gang til Examen", forsikrede han.

"Hvorfor skulde jeg egentlig? naar jeg venter, haaber jeg at blive fuldkommen sikker paa mit Laud; det har jo ingen Hast."

"Nei, det er sandt, De lykkelige Menneſke!"

Jeg reiste mig op og saa ud af Vinduet, men var det ikke Tante Hanne, der kom i sin Sirtjes Kjøle med en temmelig stor fuldproppet Tasse paa Armen, jo ganske rigtig, det var hende; hvor skulde hun hen? ah, til Warburgs. Da hun kom ud derfra, var Tassen til min Forbaiselse tom. Medens jeg grundede over dette, saa jeg hende nærme sig Viskerlønnerne; jeg saa hende prutte og kjøbe; to Rødspætter bleve derpaa svøbte i Papir og puttete i Tassen. Jeg var meget forstræffet og begyndte at skimte Sandheden.

Istedetfor at spadserere som sædvanligt, gif jeg lige hjem; jeg listede mig sagte ind i Stuen og saa gennem den aadne Dør Tante Hanne staa og strøge, varm, rød og ivrig. Det var Manschetstjorter til mig, dem jeg altid havde været saa flot med, og aldrig tænkt paa at spare.

Ligesaa stille som jeg var kommen, gif jeg bort; jeg var forunderlig greben; Taknemmeligheden overvældede

mig; det var næsten, som kunde jeg ikke bære den; da tænkte jeg paa min Manufakturørs Ord og følte pludselig en indre Kraft. Ja, jeg vilde gaa op nu; det maatte lykkes; men hun skulde ikke ane det; jeg vilde have min Gemmelighed for hende, som hun havde sin for mig.

Da jeg havde fattet denne Beslutning, blev jeg rolig, stærk og glad; hendes ubefrivelige Opførelse havde for mig ikke mere noget Pinligt, tværtimod, det var sjønt, det var sødt at sthyde hende Alt. Jeg bad Vorherre lade hende faa Glæde af mig, jeg bad ham, at jeg engang maatte faa Leilighed, ikke til at gjengælde hende, hvad hun havde gjort, thi det var umuligt, men til at vise hende min grøndseløse Kjærlighed.

Da jeg til sædvanlig Tid kom hjem, sad hun rolig ved Vinduet og strikkede. Jeg saa paa hendes Hænder; de, der havde været saa smukke og blændende hvide, da de første Gang rakte den fattige Dreng Kaffe-koppen, vare nu rødsladne og saa brugte ud.

"Du er dog rigtig raff, lille Eric, jeg synes du er saa alvorlig", og Tante Hanne saa paa mig, som vilde hun læse mig lige ind i Sjælen, og Noget læste hun ogsaa; hvad det var, var mig uklart, thi hun rystede paa Hovedet og trykkede min Haand.

Fra denne Dag af studerede jeg dobbelt, men forsømte alligevel ikke at spionere; jeg saa snart, at Tante Hanne altid selv gjorde Indkjøb og lavede Maden, at hun ikke mere drak Kaffe om Formiddagen, og at hun ofte gif til Warburgs med en Pøse smaa Strømper, som hun fik Betaling for.

Men udsponerede jeg Tante Han-

ne, udsponerede hun i Sandhed ogsaa mig; naar jeg saa op, hvilede hendes Blik altid aarbaagent og kjærligt paa mig; undertiden tog hun min Haand og saa ud, som om hun ventede en Forklaring og gjerne vilde trøste mig.

"Jeg reiser bort i nogen Tid, lille Tante", sagde jeg Dagen før skriftlig Examen, "hvis du da ikke har Noget derimod."

Hun saa slet ikke forundret ud, ei heller spurgte hun mig, hvor jeg tog hen.

"Svad skulde jeg have derimod, min egen Dreng, jeg skal pakke dit Tøi sammen, og give Gud, du maa komme tilbage med et lettere Hjerte."

Hun saa betydningsfuldt paa mig; havde hun nogen Aelse om Sandheden? nei, det var umuligt.

Min Reise var ikke lang; den var kun til Nørregade, hvor en god Ven havde lovet at dele sit Værelse og sin Seng med mig i de skjæbnevangre Dage.

Aldrig har et Menneske været lykkeligere, end jeg var, da jeg hørte, at jeg til Examen havde faaet Laud, et godt Laud, et udmærket Laud, der kunde gjøre Tante Hanne Ære. De gratulerede mig, de trykkede mine Hænder, men jeg ændse dem ikke; jeg skjød dem tilside, sløi gennem Gaaderne, ind i Huset og op ad Trapperne.

Da jeg stod udenfor Døren, begyndte jeg at fatte mig lidt; det var jo Synd at forstrække hende; jeg maatte komme findigt frem, ikke saaledes storme løs.

Tante Hanne havde imidlertid hørt mig; hun aabnede Døren, traf mig ind i Stuen, saa paa mig med en henrykt Mine og udraabte, idet

hun slog Armene om min Hals:

"Gud velsigne dig, lille Erik, jeg gratulerer."

Min Forbauselse var ubefrivelig.

"Du ved det altsaa, Tante!"

"Om jeg ved, tror du jeg er blind, tror du ikke, jeg har følt med dig og bedt for dig. Din Fortrolighed havde jeg rigtignok ønsket, men vilde ikke trænge mig ind; desuden havde du min fulde Tillid; jeg var overbevist om, at du vilde vælge en sød, god Pige, at du vilde stille høie Fordringer til din Elskedes indre Værd. — Naa, fortæl mig nu det Hele."

Jeg brast i Latter; det rungede i hele Huset, Tante Hanne blev ganske bange.

"Gjettet feil, Tante, jeg er ikke forlovet, og dog har Ingen et større indre Værd end min Elskede, dog holder Ingen halv saa meget af mig som hun, men det er en Moders Omhed, din Omhed; du er den Æneste, jeg elsker, Tante Hanne, du har hele mit Hjerte, hele Kandidatens Hjerte."

Dg jeg lagde mig paa Knæ for hende og fortalte, at jeg vidste Alt, at jeg nu var færdig med Examen, og at, naar jeg engang elskede, da skulde hun være min første Fortrolige; og det blev du, ikke sandt?"

"Jo, det blev jeg, men, min kjære Erik, du har fortalt saa besynderligt, overaurderet og overdrevet, saadan var det ikke; jeg gjorde ingen Opoffelser, det var mig en Glæde, Altsammen; jeg var saa lykkelig, lykkelig, som jeg stedse har været siden, lykkelig, som jeg føler mig her, hvor den gamle Pige sidder hædret og elsket som Bedstemoder i Huset. — Dg nu taffer jeg Gud og taffer

Eder Alle, Børn, for denne skjønne Dag."

Tante Hanne rejste sig op; Borgmesteren trak Shawlet om hende og bød hende sin Arm; Emma skyndte sig ind for at lukke Vinduerne; Johan for iforveien med Stammel og Pude; den lille Julie, der var slumret ind paa Moderens Skjød under den lange Historie, vaagnede op og saa sig forundret om.

Kirkeflokken sendte sine fulde, dybe Toner ud over Egnen; den unge Frue fulgte Tante Hanne og sin Ægtefælle med Blikket, indtil Døren

lukkede sig efter dem; da hævdede hun sine straalende Dine, og Tanken, der bemestrede sig hele hendes Sjæl, fik Ord:

"Ja, nu forstår jeg det; det er bedst saaledes; nu kunde jeg ikke engang ønske at være den Første i hans Kjerlighed."

Hun bøiede sig ned over Barnet: "Julie, bed Gud velsigne Tante Hanne."

Og den Lille foldede sine Hænder, saa op i Himlen, tillidsfuld, som saa hun ind i Vorherres eget Die, og bad: "Gud velsigne Tante Hanne."

Augustin og Monica.

(Slutning.)

I Rom boede han fremdeles sammen med Manichæerne. Mod Kirkefæren havde han en dyb Fordom. Af Manichæismen havde han lært at sætte Gud og Verden, Mand og Kjød imod hinanden som to fiendtlige, absolut modsatte Principer, medens derimod Skriften lærte, at "Ordet var bleven Kjød". Intetsteds vinede han nogen Løsning paa sine Tvivl, og dog drog hans Tørst efter Sandheden ham altid tilbage til Skriften, og han ønskede ofte, at han havde en deri vel bevandret Mand at raadspørg sig med og tale med derom. En saadan Mand fandt han ogsaa. Han modtog nemlig en Kaldelse som Lærer i Rhetorik til Mailand, hvor just den store Kirkefader Ambrosius le-

vede og lærte. Augustin besøgte ham og blev vel modtagen af ham. Det var det fortræffelige Menneske, den fremragende Personlighed, ikke den Kristne eller Biskopen, som Augustin søgte i ham. Han hørte ogsaa sluttig hans offentlige Foredrag, men kun for at prøve, om hans Veltalenhed svarede til hans store Berømmelse; han vilde kun høre hvorledes, ikke hvad han talte. Men med det Sprog, den Form, som han elskede og beundrede, stjal ogsaa det Indhold, som han ei brød sig om, sig ind i hans Sjæl. Manges Gaade blev nu løst for ham; men der var endnu mange Tvivl og Indvendinger igjen at overvinde. Han beslattede da at modtage den kirkelige Forberedelse til Daaben,

men at blive staaende saalænge som Katechumenen, indtil han havde modtaget en høiere Forvisning fra en eller anden Kant, hvorefter han saa kunde sityre sit Løb.

Det demrede nu stærkt i Augustin, men det var endnu en vaklende og famlende Sindstilstand. Da kom hans Moder, hans gode Engel, til Mailand. Hun kunde ikke holde det længere ud i Afrika uden sin Søn. Under Overfarten brød en Storm løs, som gjorde hele Mandstabet forferdet. Monica alene var rolig og trøstede de Dvrigte ved Forsikringen om en lykkelig Overreise; derom havde Herren forvisset hende i en Drøm. Hun jublede, da hun fandt, at Sønnen havde forladt sin Bildfarelse, og hun følte sig forvisset om, at Herren ogsaa vilde give, hvad der manglede.—Med stedse vordende Dymærksomhed hørte Augustin Ambrosius's Prædikener og kom mere og mere til Forvisningen om, at alle de Knuder, som de manichæiske Bedragerer havde slaaet paa den kirkelige Sandhed, lode sig løse, og at det, som han i saamange Aar havde fulgt, ikke var den ægte Kirkelære, men kun Hjernesvind af hines egne fjædelige Forestillinger.

Dg dog var der endnu for Augustin et saare stort Skridt tilbage til Kristendommen. Han var bleven bedragen af Manichæerne; de havde rakt ham Stene for Brød. Nu faldt han hen til den modsatte Yderlighed og vilde have en mathematisk Visshed ogsaa paa Religionens Omraade. Den anden Anstødssten var den stærke Sandselighed, hvoraf han holdtes fangen. Han søgte derfor endnu kun at tilægge sig Kristendommen med For-

standen og Erkjendelsen, medens han med sit Hjerte og sine Tilbøieligheder fremdeles vilde blive i det gamle Væsen. Men Kristus vil nu engang have det hele Menneske.

Den første Anstødssten, Fordringen af en mathematisk Visshed for Troen, kom han lidt efter lidt bort fra. Han lærte at erkjende, at ogsaa Troen har sin Met, sit Omraade, som baade Gjenstandens egen Uforklarlighed og Tilhørernes svage Fatteevne maa hjemle den. Denne Erkjendelse bragte ham ogsaa til at indrømme Skriften dens ubetingede Gyldighed. Hvad han ei forstod, tilskrev han "Fæmmelighedens egen Dybhed".

Ogsaa i sit Hjerte, i sit Levnet, følte han mere og mere den indre Modsigelse. Han var nu 30 Aar gammel, og endnu "stod han i den samme Dræn, som da han 19 Aar gammel havde begyndt at søge Sandheden". Han følte ingen Sikkerhed ved sit daværende Liv, men han havde heller ikke Mod til at begynde paa et andet. Uden Kjerlighed kunde han ei være, men da Kjerligheden til det Høieste, til Gud, endnu ei havde grebet ham helt, saa hang han fast ved Kjerlighed til Skabningen og troede, at han ei kunde leve uden en Kvindes Elskov. Men om han end ei mente at kunne aflade fra denne, saa troede han dog at burde regulere og sædeliggjøre den, og fattede derfor Tanken om et Egtekab. Hans Moder greb denne Plan med største Iver. Paa ægte kvindelig Vis greb hun Sagen fra dens praktiske Side og mente, at det ægtefædelige, husslige Liv med den trable, udadvendte Virksomhed, som er uadstillelig for-

bunden dermed, var det bedste Mid-
del til at rive Augustin ud baade
af de forfængelige Spekulationer,
hvoraf han omtumledes, og af de
sandfælige Baand, hvoraf han hold-
tes fast. Augustin friede ogsaa til
en ung Pige, som faldt baade i
hans og Moderens Smag, men
paa Grund af Brudens Ungdom
maatte Ægteskabet udsættes i to
Aar.—Ogsaa hans Venner vare in-
desluttede i hans Fremtidsplaner.
Disse, som nu beløb sig til ti, skulde
udgjøre et fælles Samsund, der skul-
de trække sig tilbage til et roligt,
indesluttet Liv for at arbejde paa
sin aandige Dannelse. I saadanne
Fantasier søgte han Erstatning for
Kristendommens Realitet! Den hele
Plan strandede paa den Omstæn-
dighed, som de i sine ungdom-
melige Drømme havde overseet, at
Nogle af dem allerede vare gifte,
og at Andre agtede at gifte sig, og
at deres Husfruer neppes vilde finde
sig i et saadant Liv. De maatte
derfor kaste denne Plan overbord.

Augustins Giftermaal skulde dog
fuldbyrdes. Han gjorde derfor Bold
paa sig og sendte sin Frille, ved
hvem hans Hjerte endnu hang, til-
bage til Karthago, men beholdt sin
Søn med hende, Adeodat. Det
viste sig dog snart, at Augustin end-
nu ei var moden for Ægteskabet;
thi de to Ventenaar faldt ham for lan-
ge og besværlige: han tog sig en ny
Frille. Hvad han søgte i Ægteska-
bet var ei det, der giver det sit rette
Værd, nemlig den huslige Styrelse,
Familielivet, Børne- og Forældre-
fjærligheden, men det var den gamle
Lyft og Begjærlighed.

Men ligesom i hans Hjerte saale-
des var der ogsaa i hans Aand end-

nu Meget, som maatte holde Kri-
stendommen ude. Af det mani-
chæiske System havde han beholdt
en vis sandfælig Opfattelse af det
Aandelige. Han kunde saaledes
ikke tænke sig Gud uden som noget
Legemeligt, der opfylder Rummet.
Uden Legemlighed syntes han, at
det Aandige maatte flyde bort og
tage sig i det Tomme, i et Intet.
End mindre kunde han komme til
Rette med det Ondes Oprindelse.
Verden var jo overalt omgivet af
og gennemtrængt af den uendelige
Gud,—hvorledes kunde da det On-
de trænge ind i den? Paa denne
Tid faldt nogle Skrifter af Nyplato-
nikerne ham ihænde, og han for-
bausedes ved at finde der Saameget,
som stemte med Skriften, saaledes
Læren om Guds rent aandige Væ-
sen og om Guds Ord, ved hvis
Meddelelse og forfattede Iboen Sjæ-
lene alene modtager det sande
Lys. Disse Skrifter bleve ham
saaledes et fortrinligt Dannelses-
middel til en renere Gudsærjen-
delse og en Forgaard til Skriften.
Han priser det ogsaa som en Guds
Naade, at han fandt dem.—Ogsaa
det Onde indordnede sig nu i hans
Verdensbetragtning. Dets Mulig-
hed fandt han deri, at hvad der var
til udenfor Gud, dog ikke havde no-
gen virkelig Bestaaen uden ham.
Det Ondes Grund fandt han alt-
saa i Menneskets Billie, saafremt
det vilde bestaa for sig selv, løsre-
vet fra Sammenhængen med Gud.
—Men hvormeget end de nyplato-
niske Skrifter var ham en Lugteme-
ster til Kristus, saa javnede han
dog ogsaa i dem Noget, og det Kar-
dinalpunktet: "at Ordet blev Rjød".
Han sølte sig derfor ved dem saa-

meget stærkere dreven til Skriftens Læsning. Især var det nu Paulus som tiltalte ham. Ser fandt han ogsaa Alt, hvad han havde fundet af Sandhed i Filosoфиens Skrifter, men her var det knyttet til Guds Naade og havde saaledes en Kraft til indre Renselse og Bestyrkelse, som hine ikke havde.

Vi se nu Augustin staaende paa Trinnet til sin Omvendelse. I aandelig Henseende var han sikker; hans Etbliv var borte. Anderledes stod det dog til med hans Liv. Verden havde vel tabt sin Tillokkelse for ham, men med stærke Baand var han endnu bunden til en Kvinde. Han havde fundet den skønne Perle; nu skulde han sælge Alt, han havde forat faa den, men dertil var han endnu for svag.

Han sølte Trang til en kristelig Ven og Veileder. Til Ambrosius gik han vel oftere, men naar han kom ind og fandt denne fordybet i Læsning eller Skriven, saa havde han ei Mod til at forstyrre ham ved at udgyde sit Hjerte for ham. Han gik derfor til en anden gammel og ærbødig Herrens Tjener, Simplician, der siden blev Biskop i Mailand. Denne søgte at paakkynde den endelige Afgjørelse ved at fortælle ham om Filosofer og Rhetorer, der efter længe og forgjæves at have søgt Sandheden andetsteds, endelig havde fundet den i Kirken og havde bortbyttet Verdens Visdom for Kristendommens Daarstab. Dog—det var ei Forvisningen om Kristendommens Sandhed, som endnu manglede Augustin; han havde fundet Veien, men endnu manglede han Kraften til at fuldbringe Offeret. Derfor gjorde det et ganske andet

Indtryk paa ham, da han kort efter fik høre om den hellige Antonius, hvorledes han, truffen af Guds Ord, havde solgt Alt, han havde, for at give det til Fattige, og truffet sig bort fra Verden for i Ørkenen at tilbringe sit Liv i Bøn og hellig Betragtning.

Der kom nemlig en Dag ind til ham en Landsmand fra Afrika, der levede ved Høffet som Officer. Han blev forundret ved at finde Pauli Breve hos Augustin, hvem han endnu holdt for Manicheer. I Samtalens Løb nævnte han Antonius, og da han til sin Forundring hørte, at hverken Augustin eller hans Ven Alhpius, der just var tilstede, havde hørt om ham, fortalte han dem baade hans Levnet, og hvorledes han selv med to af sine Venner paa en Spadseretur tilfældigvis var kommen ind i en Hytte og havde fundet Antonius's Levnetsbeskrivelse, som havde gjort et saadant Indtryk paa hans Venner, at de øieblikkelig havde fulgt hans Exempel, opgivet Embede og Eiendom og overgivet sig til Eneboerlivet.—Augustin sølte sig dybt greben; han tænkte paa, hvorledes han fra sit 19de Aar, da han havde læst Ciceros Hortensius, saa ofte havde foresat sig at tjene Sandheden, men altid udsat det. Paa en Gang raaber han til Alhpius: "Har du hørt det! U lærde staa op og ribe Himmerige til sig, og vi med vor hjertelige Biden, vi vælte os endnu i Kjød og Blod!" Pludselig rev han sig løs fra sin Ven og ilede ned i Haven. Alhpius fulgte efter. Augustin sølte den heftigste Uvillie mod sig selv over, at han endnu modstod Gud, at hans Villie endnu var delt. Han ilede

længere ind i Haven, fastede sig ned under et Figentre og grød bitterlig.

Medens han laa saaledes bedende og grædende, hørte han paa en Gang fra et nærliggende Hus en svingende Barnestemme, der gjentagne Gange raabte: "Tag og læs! Tag og læs!" Han blegner, men tænker dog efter, om Ordene maaste hørte hjemme i en Leg. Han kjender ingen saadan; men da han erindrer det Ord, som saa pludselig havde grebet Antonius, gaar han did hen, hvor Alpius endnu sidder, og hvor han har ladet Pauli Breve efter sig. Da han aabnede Bogen faldt hans Bine paa Stedet Rom. 13, 13: — — — "Ikke i Fraadseri og Drukkenskab, ikke i Løsagtighed og Uterlighed, ikke i Riv og Alvind; men isører den Herre Jesus Kristus og pleier ikke Kjødets til at vække Begjærighederne". Han læste ikke mere; thi han behøvede ikke mere. Han følte Fred i sit Hjerte, og den indre Splid var overbunden. Han fortalte det med rolig Mine til Alpius, som tog Bogen og læste videre: "Antager Eder de Svage i Troen". Dette tog han til sig og bestemte sig vieblikkelig til at følge Augustin paa den nye Bane.—De gik strax hen til Monica, som jublede og priste Herren, da hun hørte, hvad der var skeet.

Det var i September Aaret 386, da Augustin var 32 Aar gammel, at hans Omvendelse foregik.

Saa snart hans Forretninger tillode det, trak han sig med nogle Venner tilbage til et Landsted nær Mailand, hvor han beskæftigede sig med Læsningen af det gamle Testamente og med Affattelsen af sine første Skrifter, der vare af filosofisk Indhold.

Det var Platonismen han behandlede i kristelig Aand.

I Paaskeferien Aar 387 modtog han Daaben af Ambrosius's Haand sammen med sin Søn Adeodat og Vennen Alpius.

De søgte nu et Sted, hvor de med hverandre kunde uden Forstyrrelse indvie sig ganske til Gud. De reisste derfor til Havnen Ostia for derfra at indstibe sig til Afrika, men Monica skulde nu finde et bedre Hjem. I disse Dage forefaldt der en Samtale mellem Moder og Søn, som Augustin omtaler. — De sad, fortæller han, medens Alt var stille om dem og i dem, og skuede ud over Haven ved deres Fødder og Havet i det Fjerne. Forglemmende Fortiden, med Blikket alene rettet mod det Tilkommende, spurgte de sig, hvorledes de Helliges evige Liv maatte være. Trinvis gjennebandrede de i glødende Vængsel den legemlige Himmel, hvorfra Sol, Maa-ne og Sjerner straalere ned paa Jorden, og deres Tanker stige "til hin Sfære af uendelig Fjælde, hvor Herren i al Evighed søder sit Israael med Sandhedens Mad, og hvor Livet og Sandheden er". De følte allerede i sig en Forsmag paa den Tid, "naar Kjødets Tummel skulde tie, naar Sjælen selv skulde tie og gaa ud over sig og ikke mere tænke sig selv, naar alle Drømme og Indbildningskraftens Billeder skulde tie, naar ethvert Sprog, ethvert Legn og enhver forgjængelig Ting skulde tie, og kun Staberens alene skulde tale umiddelbar ved sit eget Ord". Saaledes talte de Begge. Da sagde Monica: "Min Søn, hvad mig angaar, saa har Intet mere nogen Lilloffelse for mig her i Verden.

En Ting var det, hvorfor jeg endnu ønskede at leve; at jeg maatte se dig som en troende Kristen, før jeg døde. Dette har Gud overvættelses rigelig forundt mig. Hvad har jeg da mere her at gjøre?"

Nogle Dage efter denne Samtale blev hun syg og faldt i Afsmagt. Begge hendes Sønner vare tilstede og ilede til. Hun kom snart til sig selv og spurgte: "vil I begrave Eders Moder her?" Augustin taug og betvang sin Graad, men den yngre Søn, Nabinus, udtalte det Ønske, at hun maatte faa Lov at dø i sit Fædreland. Da tilkastede hun ham et straffende Blik og sagde: "Begraver kun Legemet, hvor det skal være. Den Sorg skal ikke behvære Eder; tænker kun paa mig ved Herrens Alter, hvor I ogsaa vandre". Før havde hun altid ønsket at blive begravet ved sin Tegtesælles Side, men ogsaa dette Ønske havde hun nu forfaget. Og da man fort før hendes Død spurgte hende, om det ei var tungt at maatte lade Legemet hvile i et fremmed Land saalangt fra Hjemmet, svarede hun: "Intet er fjernt fra Gud; jeg behøver ei at være bange for, at han ved Tidens Ende ei skalde vide, hvor han skalde finde mig for at opvække mig".

Hun døde efter 9 Dages Sygdom i sit 56de Aar, da Augustin var 33 Aar gammel.

Hun var sine Børns Moder i dobbelt Henseende. "Hun har", siger

Augustin, "med større Smærter fødte sine Børn aandelig end legemlig. Som engang med Samuel og Johannes vilde Herren ogsaa her vise, hvad en from Moder er for sine Børn. I 33 Aar havde hendes Smerte været for hendes Søn, og da døde hun glad som Hanna og Simeon; thi hendes Hjerte havde skuet Fjælskeren i Sønnens Hjerte".

Her ender Augustins "Beskjæftelser", og her vil ogsaa vi forlade ham. Det er hans indre Historie, som har beskæftiget os, og den er væsentlig endt. Hans hdre Historie bærer samme Præg. I Aaret 395 blev han, 42 Aar gammel—dog ei med sin gode Villie, men tvungen og overløst—Bisshop i Sippon og stod der i 35 Aar til sin Død Aar 430 som "en fast Stad og en Ternpille og en Kobbermur for alt Landet imod Jude Konger, imod dets Præster og imod Folket i Landet". Det var en Kampens Tid, hvori han levede, og Augustin unddrog sig ei Kampen for Herrens Sag. Men hvor voldsomt de end stormede løs mod ham, deres farligste Fiende, alle Kirkens Fiender paa den Tid saasom Manichæere, Donatister, Pelagianere og endelig de vilde Vandaler, saa formaaede de dog ei at rokke hans gudhengivne No, der affpeilede den indre Fred, han havde vundet, og vidner saa skjønt om Sandheden af hans Ord: "Du skabte os til Dig, og vort Hjerte er uroligt, inden det finder Hvilen i Dig".

Islands Bebyggelse.

(Slutning.)

Da hans Fattigdom ikke lod ham se nogen Mulighed for at tilfredsstille sin Gævesyge og Ergjerrighed, giftede han sig med en rig Præstedatter og søgte fra nu af paa enhver baade loblig og uloblig Maade at forsøge sine Rigdomme, saa at han da ogsaa tilsidst blev Islands næsttrigste Mand: han eiede syv store Gaarde, hvor han samlede og lod affrive en Mængde gamle Digte og Sagn, der skulde danne Grundlaget for hans Skrifter, han kunde ride til Thingene med nihundrede Bøvedene og kunde regne det for Intet, at han engang mistede 120 Dyr ved en Ildebrand. Efterat han i Aaret 1213 var bleven Lagmand over Island, gjorde han flere Reiser til Norge, hvor han forstod at vinde stor Indflydelse hos den mægtige Hertug Skule og efter Konges Mening endog skal have lovet ham uden Sværdslag at bringe Den under Norges Herredømme. Men hvad enten han nu ikke vilde eller ikke kunde opfylde dette Løfte, levede og aandede han først og fremmest for at forsøge sin egen Indflydelse paa Den; han vilde forkynde sin Kone og ægte den rige Jon Loptjens Datter, hvem Snorre derfor ved Skiftet efter hendes Fader skal have givet en større Arvelod, end der egentlig tilkom hende; men da hun til hans store Fortrydelse blev forlovet med en Anden, indgif han et Slags Ægtekab med en rig Enke, uagtet hans første Kone levede endnu og Ægte-

skabet dengang kun kunde opløses ved Døden. Hans Hersefsyge indvirkede ham i større og større Stridigheder med hans Familie, hans Stedsønner, to af Svigersønnerne, hans Broder og Brodersøn, der tilsidst fik en længe ventet Anledning til at komme ham tillibs, da den norske Kong Haakon Haakonsen sendte Bud til Snorres Svigersøn, Gissur Thorvaldsen, der havde forstuet hans Datter og var kommen i Strid med ham om Medgiften, og bød ham, at han enten skulde sende Snorre som Fange ned til Norge, eller hvis det ikke lykkedes ham, da rydde ham af Veien. Gissur valgte det Sidste, og 22de September 1247 dræbtes paa Gaarden Reikholt om end ikke Islands ædelste Mand, saa dog Dens største Mand.

Det gik nu her som i saa mange andre Lande: da de Stridende ikke kunde blive enige, vendte de sig til Fremmede, istedetfor at lade sine egne Landsmænd afgjøre Tvistighederne, og den norske Konge, der skulde være Boldgiftsmand, underkastede sig i Løbet af tre Aar—1261 til 1264—hele Den, der fra nu af blev forenet med Norge, indtil den i Aaret 1814 ved Kiølsfreden løsnedes fra sit Forhold til dette Rige og kom under Danmark.

Efter at vi i det Foregaaende have søgt at give et Omrids af Fristatens Historie og have seet, hvorledes Alt, baade det Gode, der

grundfæstede Forfatningen, og det Onde, der forstyrede den, udsprang fra dens eget Indre, ville vi, inden vi tage Afsted med Island, kaste et Blik paa dens Historiefortælling, paa de gamle Sagaer, der ere af stor Bigtighed paa Grund af det Lys, de sprede over det oldnorske Liv. Da de fra Norge Udvandrede nedfattede sig og byggede paa Island, overførte de fra sine gamle Hjem det for hele Norden felles Liv, som der fortsattes en Tid lang, efter at det i andre Lande var ruet af mægtige Herstere og var mildnet ved Kristendommen. Paa Island bleve Forholdene de samme som i de tre Skandinaviske Lande: Offerhuset reiste sig paa Den, hvor Alerne dyrkedes, de gamle Hersteflægters Minde levede i Skjaldenes Sange, Dommene brugte paa Thinge de ældgamle Formularer, den norske Lovgivning blev et Mønster for den islandste, ogsaa her boede Husets Folk sammen i den lange røgfyldte Sal, og saaledes kunne da de mange Sagaer, der føre os ind i Isklændernes Privatliv, tillige sætte os ind i vore egne Forfædres Liv. Under den lange Vinter og det ensformige Husliv paa Den, der om Vinteren var affondret fra alt Samkvem med den øvrige Verden, var det naturligt, at der opstod Lyst til at vide og mindes, hvad der i gamle Dage var foregaaet paa Den, og da desuden baade Skibsfarten, Kampene og Processerne hvilede om Vintere, samlede Folk for at fortælle hverandre, hvad de enten selv havde oplevet eller hørt af Andre om fornemme Personers Herkomst, Familieforhold, Rejser, Kampe og andre Begivenheder indenfor den Kred,

der udgjorde Isklændernes Liv. En saadan mundtlig Fortælling eller Saga, der gjerne holdt sig til en vis Families Skjebne, gjentog man saa ofte, at den indprægedes i Manges Erindring, og ved de bedst begavede Fortællere forplantedes den fra Slægt til Slægt, saa at det undertiden kunde vare et Par Aarhundreder, inden den nedskreves.

Da man begyndte at nedskrive den mundtlige Fortælling, var det kun Hovedbegivenhederne og Hovedtrækkene, man optegnede for at komme Hufkommelsen til Hjælp, "men — siger N. M. Petersen i sit fortreffelige Skrift om Isklænderne — jo mere øvet man blev i at bruge Pennen, desto hellere beskæftede man det Skelet med Kjød og Blod, før at den færdige Saga kunde komme til saa meget mere at ligne de gamle udførlige og livfulde for Isklænderne saa fæere, mundtlige Fortællinger. Hørte de Noget fortælle om en Mand, maatte de strax vide, hvorledes han gik klædt, hvordan han var stabt, om han var stor eller liden, om han havde Legemsfeil, hvorledes han forstod at bruge sine Vaaben; men dette var naturligvis ikke nok, de maatte ogsaa vide, hvem hans Slægtninge vare, hvordan han behandlede dem, hvorledes hans Handlinger hang sammen med hans Karakter osv., og af alt dette tilsammen, af hvad man selv vidste, og af hvad man kunde udspørge hos andre Knydige, dannede der sig en Fortælling ikke blot om en enkelt Mands, men om en hel Slægts Begivenheder, dens Familieforhold og dens politiske Forhold til andre Hovedslægter. En saadan Fortælling eller Saga er som en Gjenlyd af et almindeligt

Sagn; aldrig griber Fortælleren ind i Handlingen, aldrig træder hans Personlighed frem; det heder nok, at saa sagde man, eller ogsaa: saa sagde den og den, vel ogsaa: at ved denne Handling forsegedes Mandens Anseelse, en anden paadrog ham Manges Dadel; men aldrig affiger Fortælleren selv nogen Dom eller giver sin Mening tilkjende om dette og hint. Det er en Taler, der staar bag Tæppet; hans Røst lyder og udbreder sig over hele Mængden, men af ham selv ser man Intet, ikke engang hans Fødder". —

Uf alle de islandske Sagaer er der ingen, der kan maale sig med Nials Saga, baade hvad Fortællingens Plan og Livlighed og hvad Karakterens Udmaling angaar. Den begynder med Hovdingen Nuts varslende Ord om hans Broderdatter, den unge Halgerdas uheldbringende Skjønhed: "Sun er altfor smuk, hvad der vist vil vorde Manges Ulykke". Nut reiser ned til Norge, hvor han vinder Kong Harald Graafjelds Moder, Gunhildes Kjærlighed, men ægter dog kort Tid efter sin Gjemkomst en rig Pige, der noget efter Brylluppet forlanger at stilles fra ham; han vil tilbageholde hendes Medgift, men nødes omfider paa Althinget af Gunnar af Glidarende, den ædlestes Iskænder, nogen Saga har stildret os, til at tilbagegive Alt. Vi skulle i det Følgende meddele vore Læsere det Brudstykke af Sagaen, der omhandler Gunnars Endeligt.

"Gunnar boede paa Glidarende; han var en stor, stærk og drabelig Mand, huggede lige godt med Sværd og Benstre og kastede ligeledes Sphd,

svingede sit Sværd med saadan en Fart, at der syntes tre Sværd i Veiret paa engang, var den bedste Bueskytte og traf Alt, hvad han sigtede paa. Han kunde i alstens Rustning springe saa langt, som han selv var høi, og det saabel tilbage som frem; han svømmede som en Sæl, og var der ingen Leg, hvori Nogen turde kappes med ham; og sagdes der, at Ingen paa hans Tid var hans Pige. Han var derhos meget vakker af Udseende, lys af Ansigt, med en lige Næse, blaa og levende Dine, røde Kinder, og stærkt Haar, smukt af Farve. Og var han en meget vennehuld Mand, rask til Alt, gavmild og sindig, vennefast og vennekærsen, og en rig Mand".

Paa Bergthorsvallen boede Nial Thorgeirson, han var Gunnars hunderlige Ven. Han eiede en anden Gaard i Thorolfssjæld, var en meget rig Mand og af smukt Udseende, dog havde han intet Skjæg; saa lovkyndig, at Ingen fandtes hans Mage. Derhos var han forstandig og kunde se forud; velraadig og velvillig, og var det idel gode Raad, hvad han raadede, mild og ædelsindet og hjalp hver Mand, der raadspurgte ham, udaf sin Vansteligheid.

En Dag gif Gunnar fra Lobbjerget og kom forbi Møsfellingestet. Da saa han et Fruentimmer komme sig imøde, der var velklædt, og da de mødtes, hilste hun strax Gunnar. Han tog vel mod hendes Hilsen og spurgte, hvo hun var. Sun sagde, hun hed Halgerd og var en Datter af Havstulds Daletolfsøn. Sun talte dristig til ham og bad ham fortælle hende om sin Færd; han sagde, han vilde ikke negte hende en Samtale. De satte sig da ned og talte sam-

men. Hun var i en rød Kjortel og havde over sig en Skarlagensskappe, stafferet med Guldfryndfer neden om; Haaret var baade stort og smukt og faldt ned over hendes Bryst. Gunnar var i den Skarlagensklædning, Kong Harald Gormsøn gav ham, og havde den Ring paa sin Haand, som han havde faaet af Hakon Jarl.

De talede længe høit. Derpaa spurgte han hende, om hun var ugift. Hun sagde: ja, og at der ikke var Mange, der kunde tænke paa at faa hende. Tror du da Ingen dig værd? spurgte han.—Det ikke, svarede hun, men kræsen tør jeg være.—Hvad vilde du svare, om jeg begjærte dig?—Det har du ikke ifinde, sagde hun.—Sig ikke det! svarede Gunnar.—Hvis du har nogen Tante dertil, da søg min Fader! sagde hun. Saa endtes Samtalen.

Gunnar gif strag til Dalmaendenes Telt og spurgte, om Havskuld var i Teltet. Gam blev svaret: ja. Gunnar gif ind, Havskuld og Rut toge vel imod ham. Han satte sig ned imellem dem, og mærkedes det ikke paa deres Tale, at der havde været Misforstaaelse imellem dem. Da bragte Gunnar paa Tale, hvorledes Brødrene vilde svare ham, hvis han begjærede Halgerd. Vel, svarede Havskuld, hvis det er din alvorlige Beslutning.—Min Albor er det, men saa stilles vi sidst, at Mangen maatte finde det rimeligt, at der ikke blev Forening mellem os.—Hvad thykes dig, Broder Rut? spurgte Havskuld.—Rut svarede: Ikke synes mig dette passende Giftermaal.—Hvi saa? sagde Gunnar.—Herom vil jeg svare dig, hvad

sandt er, sagde Rut. Du er en brav Mand, og hun er noget tvethdig, og jeg vil ikke svige dig i Noget.—Vel gjør du, sagde Gunnar, dog vil jeg anse det for afgjort, at I se paa fordums Fiendskab, hvis I ikke ville tilstaa mig dette Kaar.—Ikke er saa, sagde Rut, snarere ser jeg, at du ikke kan staa imod, men om der Intet blev af Giftermaalet, vilde vi dog være dine Venner.—Seg har talt med hende, sagde Gunnar, og er det ikke mod hendes Sind.—Rut svarede: jeg ved, at I begge ere for dette Giftermaal, og vove I mest ved, hvor dette gaar.

Rut sagde uadspurgt Gunnar Alt om Halgerds Sindelag, og thyktes Gunnar i Begyndelsen Meget ikke at være, som det skulde, men siden kom det dog til, at Foreningen blev gjort imellem dem. Saa blev der sendt Bud efter Halgerd og talt om Sagen i hendes Nærværelse, og gjorde de da som forrige Gang, at hun fæstede sig selv, og skulde dette Bryllup være paa Glidarende, og Tingen skulde først holdes hemmelig, men dog kom det snart til Alles Vidende.

Gunnar red hjem fra Thinge og kom til Bergthorsval, og sagde Nial sit Giftermaal. Han optog det ikke vel. Gunnar spurgte, hvi Nial ansaa det for utilraadeligt.—Fordi alt Ondt vil komme fra hende, naar hun kommer her øst paa.—Aldrig skal hun dog forspilde vort Venstab, sagde Gunnar.—Nær tør det dog blive ved, svarede Nial, men du maa stedse bøde for hende. Gunnar hød Nial til Bryllup og Alle dem derfra, der vilde tage med. Nial lovede at komme. Saa red Gunnar hjem og siden omkring i

Herredet at byde mange Gæster.

En Dag stod Gunnar paa Gli-
dazende og saa sin Faarehyrde ri-
de i fuld Fart langs Gjerdet; da
han kom til Tosten, sagde Gunnar:
— Hvorfor rider du saa stærkt? — Jeg
vilde være dig tro, sagde Hyrden,
jeg saa otte Mænd ride ned over
Markarflod, og vare de fire i far-
vede Klæder. — Det tør være Døds-
fald, sagde Gunnar. — Jeg har ofte hørt
mange bidende Ord af Skamkel,
sagde Hyrden; han fortalte øspaa
i Dalen, at du græd, da de rede dig
forbi, og jeg siger dig det, fordi mig
huer ikke saadan Tale af flette Folk.
— Ikke skulle vi være ordhyge, sagde
Gunnar, men det skal du have til
Løn, at du herefter ikke skal gjøre
andet Arbeide, end hvad du selv
vil. — Skal jeg sige Noget til din
Broder Kolsfeg, spurgte Faarehyrden.
— Gaa du hen og læg dig at sove,
jeg skal selv sige Kolsfeg til. Hyr-
den lagde sig da og faldt strax i
Søvn.

Gunnar lagde sin Sadel paa Hyr-
dens Hest, greb sit Skjold, spændte
Sværdet Oblisnant om sig, satte en
Sjelm paa Hovedet og greb Dren; da
sang det i den. Det hørte Ranvig,
hans Moder, hun gik frem og sagde:
— Bred er du nu, min Søn! som jeg
aldrig har seet dig før.

Gunnar gik ud, satte Dren løst
imod Jorden, svingede sig i Sade-
len og red bort. Hans Moder Ran-
vig gik til Stuen, der vare de me-
get hvirofede. Høit talte I, sagde
Ranvig, men dog klang Dren høiere,
da Gunnar gik. Det hørte Kolsfeg
og sagde: det tør spaa os Nøt. —
Det er godt, sagde Halgerd, nu kan
de erfare, om han gaar grædende
fra dem. Kolsfeg tager sit Bæрге,

løger en Hest op og rider efter, alt
hvad han kan.

Gunnar rider nu tvert over Agre-
tunge, saa til Geilastofne, derfra til
Kangaa og ned over Badestedet ved
Hof. Der var Fruentimmer ved
Stalden. Gunnar sprang af sin
Hest og bandt den. Da rede de An-
dre til. Der var Lerhuller i Stien
ved Badestedet. Gunnar raabte til
dem: nu er det Tid at værge sig,
her er Dren. Nu saa I prøve, om
jeg græder for Jer.

De sprang alle af Hestene og søgte
ind paa Gunnar: Halbjørn var
fremmest. Bliv fra mig! sagde
Gunnar: dig vil jeg mindst gjøre
Dødt, men jeg kan Ingen skaaene,
naar jeg skal værge for mig selv.
— Det gjør jeg ikke, sagde Halbjørn:
Du vil dog dræbe min Broder, og
da er det Skam, om jeg sidder ør-
tesløs hos. Han stødte nu efter
Gunnar med begge Hænder. Gun-
nar stød Skjoldet for, og Halbjørn
stak Skjoldet igjennem. Gunnar
satte nu Skjoldet saa stærkt ned, at
det stod fast i Jorden, drog nu sit
Sværd hurtigere, end øines kunde,
og hug da Halbjørn dermed over Ar-
men ovenfor Haandledet, saa han
hug Haanden af. Skamkel løb bag
til Gunnar og hug efter ham med
en stor Dze. Gunnar vendte sig
hurtig imod ham og bødede af med
sin Dze, saa Skamkels faldt ham af
Haanden ud i Kangaa, Gunnar
svingede sin Dze nok engang, hug
igjennem Skamkel, tog ham paa
Dren og kastede ham i Lergravnen.

Adolf Nordmand tog nu og ka-
stede et Sphd efter Gunnar. Gun-
nar greb det i Flugten og kastede
det tilbage igjen; det for igjennem
Skjoldet og Nordmanden og ned i

Marken. Dffel hug med Sværdet Gunnar efter Venet tæt nedenfor Knæet; Gunnar undviger Hugget ved et Spring, hugger til ham med Dgen og igjennem ham. Nu kom Kolfteg til og for strax paa Halkel og gav ham Banehug med sit Sværd, og de drebte dem nu alle otte.

Sagaen fortæller derpaa, hvorledes Halgerda indvirkede den blide Gunnar i idelige Stridigheder, og uagtet han misbilligede hendes flette Dpørjel og engang i Brede straffede hende med et Drefigen, maatte han dog siden forsvare, hvad hun gjorde, og Enden blev da, at han tilligemed sin Broder dømtes til Landsforvisning i tre Aar. Som de rede sammen fra Gaarden, snublede Hesten for Gunnar, der derved bragtes til at se sig tilbage.—"Aldrig", udbrød han, "er dette Sted forekommet mig skjønnere, Agrene ere saa gule og Tøften saa frugtbar, jeg maa ride tilbage og kan ikke drage bort".—Forgjæves forestillede hans Broder ham, hvor farligt det vilde være for ham at blive i Landet, han blev dog

Næste Høst sendte Mørd Valgardson et Bud til Gissur Hvide og Geir, at Gunnar var ene hjemme, men hele hans Husfinde maatte være nede paa Verne til Højbjergning. Saa snart Gissur Hvide og Geir Gode horte dette, rede de østpaa over Aerne og over Sandgil til Hof. Derfra sendte de Bud til Skærfodder paa Trihjrning, og mødtes de da der samtlige, som skulde overfalde Gunnar, og holdt Raad, hvorledes man skulde gaa tilverks.

Mørd sagde, at de aldrig vilde komme over Gunnar uforvarende,

medmindre de fik en Bonde fat fra næste Gaard ved Navn Thorkel og tvang ham at gaa med dem for at fange Gunnars Hund Sam og lade ham ene gaa til Gaarden. De drog da østpaa ad Hlidarende og sendte Bud efter Thorkel; ham grebe de og foreslagde ham to Vilkaar, enten at løfte Hunden eller lade sit Liv; han besluttede hellere at fri sit Liv og gif med dem.

Der var et Hegn nedenfor Hlidarende Gaard, hvor de standsede med Høben, medens Thorkel Bonde gif ind i Gaarden. Hunden laa oppe i Huset; Thorkel løffede den med sig i en Hulvei; da saa Hunden, at der nærmede sig Folt, fór ind paa Thorkel og greb ham i Underlivet. Men Anund fra Trolbskov hug Hunden i Hovedet med Dgen, saa den gif ind i Hjernen. Hunden gav et Brøl saa høit, at det forekom dem mageløst, og faldt den i det Samme død ned.

Gunnar vaagnede i Sengkammeret og udbrød: Ild handler man med dig, Sam, min Fostre! og tør det være vor Skjæbne, at der bliver kun stafket mellem vor Død. Gunnars Sengkammer var blot bygget af Træ og tækket med Bredder udenfra, og der var Glugger ved Sidehjelterne med Dreiespjæld for. Øverst oppe sov Gunnar, Halgerd og hans Moder Ranvig.

Da de Sammensborne kom til Gaarden, vidste de ikke, om Gunnar var hjemme, og sagde, at En maatte gaa i Forveien til Huset og se at faa det at vide. De Andre satte sig da ned paa Marken, medens Thorgrim Normand krøb op ad Sengkammeret. Gunnar ser en rød Kjørtel for Gluggen og hugger med

Dren ud midt igjennem den; nu gif Fødderne fra Thorgrim, han tabte sit Skjold og faldt ned af Taget, derpaa gif han hen til Gísfur og de Andre, der sad paa Marken. Gísfur saa paa ham og sagde: Er Gunnar da hjemme?—Det maa I vide, svarede Thorgrim, men at hans Dren er hjemme, har jeg faaet at vide; og i det Samme faldt han død om.

Nu søgte de til Huset. Gunnar skjød iblandt dem med Pile og værgede sig vel; og de udrettede Intet; da løb nogle af dem op paa Hus-taget og vilde angribe derfra, men Gunnar skjød ogsaa paa dem med sine Pile, og udrettede de heller Intet, og gif det saa en Tid. De hvilede sig nu og angrebe derpaa anden Gang. Gunnar skjød bestandig ud paa dem, og udrettede de Intet endnu, men traf sig anden Gang tilbage. Da sagde Gísfur Hvide: Lad os gaa bedre frem, ellers bliver det til Intet med os! De angrebe nu tredie Gang, derpaa drog de sig igjen tilbage. Nu sagde Gunnar: der ligger en Pil ude paa Taget, en af deres egne; den vil jeg styde ud til dem, og er det dem en Skam, hvis de saa Skade af sine egne Vaaben.—Sjør ikke det, min Søn! sagde hans Moder, at du ikke skal opøgge dem, der alt have draget sig tilbage.—Gunnar tog Pilen og skjød nu iblandt dem, og traf den Giliif Manundson, der blev ilde saaret. Der kom en Haand ud med en Guldring om, sagde Gísfur, og tog en Pil, der laa paa Taget, og vilde de neppe hente Vaaben ude, hvis de havde nok inde; lad os derfor angribe dem paany.—Lad os brænde dem inde; sagde Mord.—

Det skal aldrig ste, svarede Gísfur, skjønt jeg vel ved, mit Liv er i Fare. Dog staar det dig frit at give os tjenlige Raad, da du har Ord for at være saa snedig en Mand.

Paa Marken laa Loug, som man idelig brugte at gjøre Husene fast med i Storm. Lad os tage dem, sagde Mord, og slaa om Bjelkeholderne, gjøre den anden Ende fast om Stenene og med Vinder trække Taget af Sengammeret. De toge nu Lougene og iverksatte hans Forslag, og Gunnar mærkede det ikke, førend de havde vundet hele Taget. Nu skjød han saa med sin Bue, at de aldrig kunde komme ham nær. Da raadede Mord dem atter at brænde Gunnar inde. Ikke ved jeg, sagde Gísfur, hvorfor du altid skal komme med, hvad ingen Anden vil, og skal det ikke ste.

I det Samme springer Thorbrand op paa Taget og hugger Gunnars Buestreng over; Gunnar griber sin Dren med begge Hænder, vender sig hurtig mod ham, hugger tvært igjennem og kaster ham ned til Jorden. Da løber hans Broder Åsbrand op, Gunnar hugger til ham med Dren; han holder Skjoldet for, men Dren gaar igjennem det, saa at begge hans Arme saares, og faldt han ned af Taget. Nu havde Gunnar saaret otte Mand og dræbt to; da fik han selv tvende Saar, og sagde Alle, at han hverken forandrede sit Ansigt ved Saar eller i Døden.

Giv mig to Lokker af dit Haar, sagde han til Galgerd, og flet du og min Moder mig en Buestreng.—Ligger der dig Magt derpaa? spurgte Galgerd.—Der ligger mit Liv paa, svarede han, thi aldrig saa de mig overbundet, saa længe jeg kan bruge

min Bue.—Saa vil jeg nu, sagde hun, huske dig det Drestigen, du gav mig, og bryder det mig ikke, om du værger dig længere eller kortere.—Sver har Noget at gjøre sig navnfundig ved, svarede Gunnar, og skal jeg ikke bede dig længe derom.—Ild gjør du, Galgerd! sagde Ranvig, og længe vil din Skam leve.

Gunnar værgede sig vel og djerbt

og saarede otte Mand til saa haardt, at Mange laa for Døden deraf. Han værgede sig, til han faldt om af Træthed; de gabe ham da mange svare Saar, dog kom han dem afhænde og værgede sig endnu længe; endelig fik de ham dræbt. Men hans Drab rygtedes og blev ilde omtalt allebegne, og sørgede Mange over hans Død.

Klapperlangen og dens Gift.

(Ved B. Støckfleth.)

Medens vi fra Planteriget kjende en stor Mængde, ofte meget virksomme Giftstoffer, og nye stadigt opdages, findes der forholdsvis kun meget faa dyriske Gifter, og af dem er Slangegiften igrunden den eneste, der ved sin Farlighed faar nogen Betydning. Hos Padderne findes vel ogsaa et giftigt Stof, der affondres i vorteformede Kjerter i Huden; men den virker kun, naar den bringes umiddelbart ind i Blødet, hvad Padden naturligvis ikke selv kan bevirke, og den er derfor temmelig uskadelig. Hos Storpioner, Edderkopper, Vepsler, Bier og visse Fluer finde vi særegne Giftredstaber med tilhørende Giftkjerter, men det er overordentligt sjældent, at disse Dyrs Stik eller Bid virker dræbende paa større Dyr eller Mennesker.

Slangegiften er vistnok en af de farligste Giftarter, vi kjende; det er derfor forunderligt, at Mennesket, der har plyndret Planter og Mineraler for deres dræbende Stoffer, har

ladet Slangen blive i uforskyrret Besiddelse af sin dødbringende Vædike. Grunden hertil ligger imidlertid temmelig nær; det er nemlig kun af de større Giftslanger, at man kan skaffe sig Gift i nogenlunde rigelige Kvantiteter, og Slangerne maa helst være levende. Arbeidet er derfor forbundet med stor Fare, og dette i Forbindelse med den Afsty, Mennesket altid har haft for disse Dyr, fordrer en ingenlunde ringe Grad af moralsk Mod hos den, der skal experimenterer med dem. Der var en Tid, da man antog, at Slangegiftens udgjorde den virksomste Bestanddel af flere berøgtede Giftarter, saaledes af den velbesejndte sydamerikanske Pilegift, men det er ikke Tilfældet. De vilde Folkelag have enten ikke villet eller ikke kunnet anvende Slangernes Gift til sine forgiftede Spyd og Pile; baade Upasgiften i Osten og alle de forskjellige Arter Boorara i Sydamerika hidrøre alle fra Planter og virke paa en ganske anden

Maade end Giften af de i disse Lande levende Slanger. For at dræbe maa Slangegiften desuden bringes ind under Huden i de dybere liggende Væv for saaledes at gaa over i Blodet, en Omstændighed, der maa gjøre dens Anvendelse meget vanskelig for en Giftblander. Det eneste Tilfælde, hvor Slangegiften figurerer i Historien, er den tvivlsomme Beretning om Kleopatras Død ved Bid af en Slange.

Medens en Mængde andre Giftarter ere meget nøiagtigt undersøgte baade med Hensyn til sin Virkning og kemiske Sammensætning, har Slangegiften været forsømt fra Videnskabens Side; tildels kan dette vel forklares ved den almindelig udbredte Frygt for Slanger. Dette kan imidlertid ikke være den eneste Grund, da Rædsel og Fordom ikke pleier at affrække Videnskabsmanden, naar han stræber efter et bestemt Maal. Men i Europa, hvor saadanne Undersøgelser især foretages, ere Giftslangerne smaa og forholdsvis sjældne; den almindeligste og mest udbredte er Hugormen, der som bekendt kun bliver omtrent en Alen lang og kun kan præstere en meget ringe Mængde Gift. Dens Bid fremkalder overmaade sjelden Døden, og selv, hvor den forekommer hyppigere, er den ikke videre frygtet.

Den første, egentlig videnskabelige Undersøgelse af Slangegiften (Hugormens) sthdes Italieneren Francescos Redi i Slutningen af det 17de Aarhundrede. Langt mere udtømmende og derfor af større videnskabelig Værdi er et Arbejde af en anden Italiener, Felix Fontana, offentliggjort 1767; han anstillede en Mængde Forsøg paa de mest for-

sjællige Dyr, foretagne med megen Udholdenhed og stor Skarpsindighed; det var ogsaa Hugormen, han eksperimenterede med. Senere er der kommet endel spredte Arbejder om samme Gjenstand; det vigtigste er af Lucian Bonaparte, der har undersøgt Hugormens Gift kemisk og tror at have fremstillet det virksomme Stof deri som han kaldte Viperin. For de indiske Giftslangers Vedkommende have gode Undersøgelser af Davy og Ruzjel (Brillelangen); ogsaa fra andre Steder have gode Beretninger; men det seneste og bedste Arbejde hidrører fra en amerikansk Læge, Mitchell, som har anstillet sine Forsøg med den bekendte og frygtede Klapperslange.

I de Forenede Stater findes foruden forskjellige Arter Klapperslanger to meget bekendte Giftslanger: Copperhead og the Moccasin. Den førstnævnte staar i Farlighed lige med de indiske Brillelanger og Pilhovederne og rimeligvis endog over Copperhead og Moccasin. Alt, hvad vi hidtil kjende, leder os til at tro, at Giften hos alle Giftslanger er ens i Henseende til sin Virkning og kun forskjellig i Styrke og Mængde. Hvad der derfor er iagttaget om en Form af denne skrækkelige Familie, synes at kunne overføres paa dem alle.

Klapperslangen opnaar ingen betydelig Størrelse, hvad der overhovedet gjælder om alle Giftslanger; den bliver neppe mere end to Alen, høist fem Fod lang. Den forekommer i forskjellige Arter i Nord- og Sydamerika, men ikke udenfor denne Verdensdel. Saavel i fri Tilstand som i Fangenskab er den temmelig træg, og først, naar den tirres, blive dens Bevægelser livligere og mere

elegante. Man træffer dem snart enkeltvis, snart flere samlede; Mitchell har haft indtil 35 i det samme Bur, uden at de nogenstinde viste Tegn til Fiendskab mod hverandre; selv naar flere Slanger pludseligt kastedes ned paa deres Kamerater, gjorde disse aldrig Mine til at angribe de Nyankomne; saasnart derimod en Due eller en Kanin blev sluppen i Buret, satte alle sig i Forsvarsstand. I Modsætning til dens ellers saa store Træghed ere dens Bevægelser, naar den bider, lynsnare, hvad de, der have ladet sig stufte af dens sædvanlige Langsomhed, undertiden have maattet betale med Livet. En Englænder ved Navn Drake havde saaledes blandt andre Dyr bragt tre Klapperslanger til Paris. Den ene af disse ansaa han for død; for at overbevise sig derom var han saa usorgtig med Hænderne at tage den ud af Buret for at undersøge den ved Vinduet. Slangen gjorde imidlertid en aldeles uventet, meget hurtig Bevægelse og bed ham to Gange i Haanden. Han døde 9 Timer efter.

Som bekjendt har Klapperslangen faaet sit Navn af den saakaldte Rangle, et af Led eller Ringe sammensat Hornapparat i Spidsen af Halsen; der er snart mange, snart faa Led, man har talt indtil 36; efter den almindelige Opfattelse skulde de angive Dyrets Alder; men Mitchell har seet tre saadanne Led dannes i 40 Sommerdage, og hvis de ikke vare saa skjøre, vilde Slangen vist ofte have dem i sneveis. — I Fangenskab æder Klapperslangen sjældent; Mitchell har haft en i et Aar, uden at den tog Føde til sig, og dem, han brugte til sine Experimen-

ter, maatte han made for at holde deres Kræfter vedlige.

Det er en almindelig Tro, at Klapperslangen skulde være i Besiddelse af en vis Trylleevne, hvorved den skulde kunne bringe det Væsen, den har udkaaert til sit Offer, ligegyldigt om Menneske eller Dyr, til at gaa lige i Gabet paa den. Mitchell har aldrig iagttaget Noget, der kunde tyde derpaa, og andre dygtige Jagttagere antage, at Tryllet er Andet end Skræk hos det paa-gjældende Dyr, der bringer det til at opgive al Tanke om Forsvar eller Flugt og saaledes gjør det til et let Bytte for Slangen; i andre Tilfælde er det maaske Moderkjærligheden, der bringer selv en liden Jugl til at fare løs paa den store Slange. At forøvrigt Rædselen for Slangerne ikke kan være meget udbredt blandt andre Dyr, kan sees deraf, at Hunde, Kaniner, Duer o. s. v. ikke grede nogen Frygt, naar de bleve slupne ind i Buret til Klapperslangerne. De større Dyr, især Hunde, bleve hurtigt bidte, naar de i sin Nysgjerrighed beghndte at besnuse Slangerne, hvad de gjorde, enten disse saa paa dem eller ikke. Smaafulge og Mus kom derimod snart paa den fortroligste Fod med Slangerne; aldeles ustraffet kunde de løbe om paa dem, ja endog sætte sig paa deres Hoved uden at aue nogen Fare og uden at blive bidte.

Overraskes Klapperslangen i det Frie, sætter den sig i Forsvarsstand, idet den ruller sig op i Ringe; den ofte med utrolig Hurtighed vibrende Hale rager frem i Midten, medens Hovedet og Halsen ere hævede nogle Tommer op over Jorden, og den nærmeste Del af Kroppen dan-

ner et Par Bugter hen over de af den øvrige Del af Legemet dannede Ringe. Den korte, kløftede Tunge strækkes idelig frem og tilbage, og idet Slangen skal til at fare frem for at bide, giver den en særegen, hvislende Lyd fra sig. Kommer nu et Dyr indenfor Slangens Række-erne, hvad den forøvrigt ikke altid bedømmer med tilstrækkelig Nøiagtighed, udstrækkes pludseligt Legemet og kastes lynsnart frem. I dette Dieblit holdes Gabet vidt aabent og Hovedet noget tilbagebøiet, for at de spidse Gifftønder desto sikrere og lettere kunne trænge ind i Hud og Kjød paa det angrebne Dyr. — Man skulde tro, at Slangen ved saaledes at udstrække sit Legeme med fuld Kraft maatte kunne ligesfrem springe ind paa sit Bytte; men det er langtfra Tilfældet; det er nemlig blot den forreste Halvdel af Legemet, som kastes frem, saa at den kun kan bide i en Afstand, der naar til en Trediedel eller høist Halvdelen af dens egen Længde; men forøvrigt kan den med lige Letthed kaste sig fremad, nedad eller endog lodret opad for at naa sit Bytte eller væрге sig mod Fare.

For ret at forstaa den Samvirken af Organer, der sætter Slangen istand til i det rette Dieblit og paa den rette Maade at benytte de Midler til Forsvar og Underhold, hvormed Naturen har udrustet den, maa vi næiere undersøge Bygningen af Gifstapparatet. Det Verksted, hvor Slangen tilbereder sin virksomme Gift, er et Par Hjertler, som ligge, en paa hver Side af Overkæben, tæt bag Diet; det er dem, der give Hovedet dets store Bredde bagtil, saa at det bliver næsten hjerteformet.

Fra den forreste Ende af hver Gifthjertel udgaar en Kanal, Udføringsgangen, som opsamlar Giften og fører den hen til Gifttanden. Men for at Giften ikke i Utide skal flyde ud i Tandens og saaledes spildes, lukkes Udføringsgangen ved en fredsformet Muskel, som aabnes i det Dieblit, Dyret bider. Gifttanden er lang og meget spids; den sidder fast i det korte, tykke Overkæbeben; dette Ben tilligemed Gifttanden kan Slangen bevæge ved særegne Muskler; naar den vil bide, dreies det noget fortil; derved kommer Tandens til at staa frem i Munden, færdig til at trænge ind i, hvad den støder paa. Naar Tandens derimod ikke bruges, er Overkæbebenet dreiet tilbage, saa at den kommer til at ligge parallel med Ganen med Spidsen bagtil, og Slangen kan nu lukke Munden uden at saare sig selv. Gifttanden er næsten skjult i en Skede, dannet af Tandkjødet og Munders Slimhindebeklædning; den er udhulet paa sin forreste Rand, noget krummet bagtil, men med en fremadbøiet Spids, altsaa formet som et S. Den er massiv i Spidsen, men omtrent en Linie over denne findes en fin Abning; fører man et Haar ind derigjennem, vil det atter komme frem ved Tandens øverste Ende, hvor den er befæstet i Kæben, og hvor Gifthjertlens Udføringsgang træder i Forbindelse med den.

For at nu Tænderne kunne komme til at virke paa rette Maade, maa Dyret, som alt anført, aabne Munden stærkt, hvad der er saa meget lettere for det, som Gabet kan udvides overordentligt; Hovedet og Halsen bøies tilbage, og Forberedelsen til Angrebet er færdig. Er nu et

Menneske eller Dyr kommet den sammenrullede Slange lidt for nær, udstrækkes den bøjede Hals noget, en halv Ring rulles op, og Hovedet med det vidt aabnede Gab og de næsten ret fremstaaende Tænder føres med Lynets Hurtighed hen mod den nærmeste Del af den Uforsigtige. Tænderne trænge ind gennem Huden, Munden lukkes, og samtidig trykkes Giften med betydelig Kraft ud i Saaret, idet Slangen gjentagne Gange presser Kjeberne sammen, og den fatale Virkning indtræder. De Muskler, der bevirke Mundens Lukning (Tuggemuslerne), gaa hen over Giftkjertlen; jo kraftigere derfor Slangen bider til, desto stærkere trække de sig sammen, og desto dybere sprøites Giften ind i Saaret. Dette sker med saadan Styrke, at man ved Experimenter med Klapperslanger har seet Giften sprøites flere Fod bort.

Men nagtet Alt er saa vel afpasset, kan det dog ske, at en eller anden Omstændighed griber forstyrrende ind, til stort Held for det Menneske eller Dyr, Slangen angriber. Det kan saaledes ske, at Tænderne støde mod et haardt Legeme eller ikke ramme med Spidsen, men den forreste Rand; de ville da bøjes tilbage uden at faare, og Giften strømmer ud i Slangens egen Mund. Det kan ogsaa hændes, at Giften udtømmes gennem Tænderne, før Slangen har naaet sit Bytte, eller at den strømmer ud ved Grunden af Tandens istedetfor at løbe gennem denne; i alle disse Tilfælde vil Bidet enten slet ingen Virkning have, eller det vil kun virke ubetydeligt paa det bidte Sted. Man kan endog se det bidte Dyr under saadanne Omstændigheder slæbe Slan-

gen et kort Stykke med sig, idet den bliver hængende fast ved de smaa, spidse, men uskadelige Tænder i Underkjeben. Det paagjældende Dyr eller Menneske er jo her virkelig bidt af en Slange; Modgift anvendes, og med Held; men det er ikke Modgiften, der har reddet Vedkommende; dette skyldes det Iyffelige Tilfælde, at enten slet ingen eller kun en ubetydelig Mængde Gift er trængt ind i Saaret. Undertiden kan det ogsaa indtræffe, at kun den ene Tand trænger ind i Huden, medens den anden enten bøies til Siden eller paa anden Maade hindres i at virke, hvad der kan hændes ved mindre Legemsdele, som en Finger; man faar da kun den halve Giftmængde ind i Legemet, og altsaa indtræder ogsaa kun den halve Virkning.

Der er stor Sandsynlighed for, at Slangen, hver Gang den stifter Hud, tillige taber sine Gifttænder; dette kan ogsaa ske tilfældigt derved, at den kommer til at bide i haarde Ting, hvorved de brækkes af. Dyret er nu værgeløst, men kun for en kort Tid. Bagved eller ved Siden af den Tand, der er i Brug, ligger nemlig en eller flere Reservertænder, der ere bestemte til at indtage den udfaldnes Plads. Det er derfor en utilstækkelig Forholdsregel, naar man for at gjøre en Giftslange uskadelig, udtager Gifttænderne, da de snart ville erstattes. Mitchell fortæller saaledes, at en af hans Venner engang viste ham en Klapperslange, hvis Gifttænder han tre Maanedere i Forveien havde udtrukket. Manden var vant til at tage Slangen i Hænderne uden Spor af Frygt og var heller ikke nogenstunde bleven bidt. Ved at aabne Mun-

den paa Slangen viste Mitchell ham de to nye Gifttænder, der havde indtaget de gamles Plads. Hvor stor Fare han havde været udsat for, er ikke let at sige, da man i mange Tilfælde kan tage saadanne Slinger i Haanden, naar man kun ikke tilføier dem Skade eller gjør alt for hurtige Bevægelser. Et mærkeligt Exempel herpaa indtraf for nogle Aar siden i Philadelphia. En Bærtshusholder havde to store Klapperslanger i en Kasse; de vare meget vilde og havde kun været holdt fangne i kort Tid. En Morgen træffer han sin lille sekaarige Datter siddende ved Siden af Kassen med begge Slangerne i Skjødet, aldeles uskadt. Han var fornuftig nok til at forholde sig ganske rolig, og da han paa sit Spørgsmaal om, hvorledes hun havde faaet dem ud, fik at vide, at hun havde taget dem op af Kassen, befalede han hende at lægge dem ned igjen, hvad hun ogsaa gjorde, hvorpaa hun lukkede Kassen uden at blive bidt. — Den berømte engelske Naturforsker Waterhuse var aldeles frygtløs ligoverfor Giftslanger; han tog dem i Haanden med den største Ro uden nogenstunde at blive bidt.

For vi gaa videre og undersøge, hvilken Virkning Bidet vil have, maa vi lidt videre betragte selve Giften og den Maade, hvorpaa man kan forskaffe sig den i nogenlunde større Mængde. Efter at Mitchell havde forløgt mange Fremgangsmaader i dette Diemed, udfandt han endelig en, der var sikker. Paa Enden af en 5 Fod lang Stang befastedes en Læderstrop, der ved Hjælp af en Snor kunde trækkes tæt

til. Stangen bragtes nu ned til Slangerne gjennem en Abning foroven i Buret, og det gjaldt nu om at faa Løkken over Hovedet paa en af dem; Læderstroppen blev da trukket stram til ved Hjælp af Snoren, hvorved Slangens Hoved holdtes saa tæt op til Enden af Stokken, at den ikke kunde komme til at bide i den. Efterat være trukket op af Buret blev Slangen fastgjort til Stokken og anbragt paa et Bord. Ved nu at aabne Munden paa den og trække Gifttænderne frem med en liden Glasstaal, opsamledes Giften i denne, enten ved, at Slangen i sit Naseri bed til, eller ved, at man fattede med Fingrene om Dyrets Nakke og saaledes trykkede Giften ud.

Den Mængde Gift, man kan faa af en Slange, afhænger af dens Størrelse og af den Tid, der er medgaaet siden sidste Udtømmelse. For Klapperslangens Vedkommende vil 15—20 Draber vel være det Høieste; Sugormen vil neppe kunne præstere mere end 2—3 Draaber. Giften er en noget klæbrig Vædske, omtrent som Gummivand; Farven er grønlig, rødlig eller straagul; den indtørres let, ligner da indtørret Eggehvide og har bevaret alle sine giftige Egenstaber. Den er uden Lugt og Smag; i kemisk Henseende stemmer den i Sammensætning paa det Høieste med Eggehvide—et løierligt Slægtsskab mellem to Stoffer, hvoraf det ene er et vigtigt Næringsmiddel, det andet en dræbende Gift. Det giftige Princip af Sugormens Gift, som først blev fremstillet af Lucian Bonaparte, blev kaldet Viperin; Mitchell har givet det tilsva-

rende Stof i Klapperslangens Gift Navn af Croctalin (af dens latinske Navn Croctalus).

Efter hvad man hidtil kjender til Slangegiften gennem Experimenter, synes den at virke dræbende paa alle Dyr, endog paa Slangen selv; men før man lader den blive bidt enten af sig selv eller af en anden Slange, maa Stjellene borttages, da Tænderne kun vanskeligt kunne trænge gennem dem. Paa Planter synes Giften ikke at have nogen Virkning efter de Erfaringer, Mitchell har gjort; Andre ere imidlertid komne til det ombvendte Resultat, saa at Forholdet her endnu ikke er ganske opklaret. Som en absolut Betingelse for at Slangegiften skal virke, fordres det efter Alt, hvad man hidtil kjender til den, at den kommer ind i et Saar, eller med andre Ord, at den gaar umiddelbart over i Blodet. Et sikkert konstateret Forgiftningstilfælde af et Menneske eller et Dyr ved Nedslykning eller Opsugning af Giften med Munden kjendes hidtil ikke; dette har en ganske særlig praktisk Betydning, da man jo saa uden Fare kan udsuge Saar, hidrørende fra Giftslanger, og derved fjerne Giften, naar man kun er sikker paa ikke at have Saar eller Sprækker paa Læberne eller i Munden. Giften taber altsaa sin dræbende Virkning ved at bringes over i Fordøjelsen; vi have allerede seet, at Slangen ofte kommer til at sluge sin egen Gift uden at paavirkes deraf; man har fodret Duer og andre Dyr dermed uden at mærke Spor til nogen skadelig Virkning. En Due sit i Løbet af kort Tid 50 Draaber Gift,

hvad der vilde være tilstrækkeligt til at dræbe mangfoldige af disse Dyr, hvis den anbragtes under Huden og saaledes kom over i Blodet. I tre Dage opsamledes omhyggeligt Excrementerne, og efterat Dyret dernæst var dræbt, udtoges Tarmkanalens Indhold, og dette tilligemed Excrementerne behandledes nu med saadanne Stoffer, som opløse Giften. Den derved erholdte Bædste, som altsaa maatte indeholde, hvad der endnu maatte være tilbage af virksom Gift i Tarmkanalen, indbragtes nu under Huden paa en anden Due; Dyret blev ristadt, Giften var forsvunden, men hvor og naar? For at komme efter dette blandede Mitchell Giften med Mavesaft og udsatte den en Time for en Temperatur, svarende til Legemsvarmen; den virkede endnu dræbende; men ved at fortsætte Forsøget under bestandig Tilsetning af ny Mavesaft blev Giften efterhaanden svagere og svagere. Da den nu heller ikke fandtes i Excrementerne, maa vi antage, at den som et Æggehvidestof fuldstændigt omsættes under Fordøjelsen og derved gjøres uskadelig. Men hvorfor den ikke som saa mange andre Stoffer opuges af Mavens og Tarmkanalens Slimhinde, hvor den ligger i næsten umiddelbar Berørelse med Blodkarrene, kunne vi ikke afgjøre.

Lader os nu se, hvorledes Giften da virker, naar den bringes over i Blodet. I den Hensigt slippe vi en Due ned i Buret til en stor Klapperslange; den bliver strax bidt eftertrykkeligt, begge Tænder trænge ind i dens Ryg. Efter at være taget ud er Duen meget svag; den

sætter sig hen i en Krog, og efter tre Minuters Forløb falder den om, aander besværligt og er ikke i Stand til at rejse sig; den bliver svagere og svagere, og efter syv Minuters Forløb er den død. Ved Undersøgelsen af Saarene findes Blodudtrædninger omkring dem, men foreøvrigt er det ikke muligt at opdage nogen Årsag til Døden. Det samme Resultat faa vi ved Experimenter med andre mindre Dyr; kun varer Dødskampen nogle Minuter længere, naar en mindre Giftmængde trænger ind i Saaret, f. Ex. ved at kun en af Gifttænderne kommer til at virke. Naar Giftmængden er for svag til at dræbe, virker den vel paa Duen, som viser sig mat, undertiden tilbøielig til at sove; i Regelen kommer den sig dog atter efter nogle Dages Forløb. Men paa Stedet, hvor Tænderne ere trængte ind, opstaar der da altid Betændelse med Blodudtrædninger og senere Dannelse af større eller mindre Hyl-der. Smaaflugte dø derimod selv efter meget ringe Giftmasser. En Kanin, som blev bidt af en mindre, men meget kraftig Slange, døde i Løbet af et Minut. En anden Kanin, som Mitchell lod blive bidt af en større, men allerede udmattet Slange, hos hvilken Giftmængden kun kunde være ringe, blev saaret i Ryggen. Den døde først den tredie Dag, og hos den udviklede der sig en Række Tilfælde, karakteristiske for Virkningen af Slangegiften. Ved Undersøgelsen efter Døden fandtes der Betændelse og Blodudtrædninger i næsten alle indre Organer, Saarene vare omgivne af udtraadt Blod, og Musflerne omkring dem

vare betændte og saa møre, at de med Lethed lode sig sønderribe med Fingrene.

Anvendes Hunde til Forsøgene i Stedet for Kaniner, faa vi det samme Billede af Forgiftningerne; kun indtræder Døden i Regelen noget senere paa Grund af Dyrnes Størrelse. Saarene maa være meget smertefulde, da Hunden som oftest vedbliver at hyle længe efter, at den er bidt.

Større Dyr have ikke været Gjenstand for Forsøg, og der kjendes ingen paalidelige Sagttagelser i den Henseende.

I sine Virkninger frembyder Slangegiften ikke faa Lighedspunkter med flere af de saakaldte septiske Gifter, især Liggift (Kadavergift); ogsaa denne virker kun, naar den indpodes under Huden, idet man f. Ex. kommer til at stjære sig paa Instrumenter, der have været anvendte under Obduktion af Dyr eller Menneskelig.

For Menneskets Vedkommende synes Virkningen af Klapperslangens Gift at have været overdreuet. Mitchell har samlet i det Hele 16 Tilfælde, mest Bid i Lemmerne; deraf døde kun 4; Døden indtraadte til meget forskjellig Tid efter Bidet, saaledes efter $5\frac{1}{2}$, 9 og 18 Timer, og i det ene Tilfælde indtraadte Døden efter 17 Dage. Tilfældene ere kun slet observerede og bestrebne, da de som oftest hidrøre fra Egne, hvor Befolkningen er ringe, og hvor ordenlige Læger saa godt som aldrig findes. Af de øvrige 12 Tilfælde, hvor Helbredelse indtraadte, have tre været meget farlige, de øvrige lettere. Grunden til, at forholdsviis

faa Faa ere døde, maa, som ansørt, ligge i, at Giftmængden har været tilstrækkelig til at dræbe i de 12 Tilfælde; og kun i de tre som "svære" betegnede Tilfælde tilstrækkelig til at fremkalde alvorligere Symptomer.

Men gives der nu ingen Modgift mod denne Gift? I Amerika registreres der mere end 100; de have alle været anvendte med Held. Der registreres et gammelt Udsagn af en vis Doktor, at en Sygdom, mod hvilken der registreres mange Midler, enten maa være meget mild eller meget farlig. Vi have seet, at af 16 Slangebid hos Mennesket kun 4 vare dødelige; i dem alle har man anvendt en eller anden Modgift, i de fire uden Held; i de andre opnaaedes Helbredelse, men dette skyldtes, som vi have hørt, ikke Modgiften, men meget mere den Omstændighed, at kun en ringere Mængde Gift var kommen ind i Saaret. Lægens Opgave bliver navnlig at vedligeholde Kræfterne og overvinde den betydelige baade aandelige og legemlige Nedtryktthed, der er Følgen af et Slangebid. Vin og overhovedet Spiritus bliver her det vigtigste Middel; forøvrigt maa Midlerne rette sig efter Tilfældenes Besskaffenhed.

Al Behandling, der kan staae Giften ud af Saaret, er god. Man kan gjøre et korsformet Snit i det og udsuge det med Munden eller paa anden Maade; man kan sætse det med en stærk Syre eller brænde det med et gloende Jern. Mitchell angiver en Behandlingsmaade, der absolut maa være brugbar. Den bestaar i, at man, naar man er bidt i en Arm eller et Ben, hvad der jo er det hyppigste, binder et Baaud fast om den paagældende Del ovenfor Saaret; derved hindres Giften's Overgang i Blodet. Naar nu Kræfterne under Anvendelse af Oplivningsmidler ere vendte noget tilbage, løsnes Baaudet. En Del af Giften slipper nu over i Blodet, og efter kort Tids Forløb svære vi atter til, give paa ny Spiritus og blive saaledes ved afvejlende at løsne og atter stramme Baaudet, indtil vi kunne antage, at største Delen af Giften er opsluget, hvorefter man tager Baaudet helt bort. Man opnaar derved at bringe en liden Del af Giften over i Blodet ad Gangen, hvorved naturligvis Virkningen i høi Grad bliver formindsket, samtidig med, at man redder den Le-gemsdel, hvori Bidet findes.

Blandinger — Nytt og Gammelt.

Underverket. Da Ludvig den Fjortende engang holdt Mønstring over Schweizerregimenterne paa Sletten ved Quille, saa en Bonde, at der paa

hans Ager, som han havde tilaaet med Erter, et Regiment var opstillet Schweizere, der uden Skaansel nedtraadte hans Erter. Bonden, hvem

Nysgjerrigheden havde loffet hen til hans Mark, var bestyrtet, da han blev de nedtraadte Erter var. For at erholde Erstatning opfandt han nu en List, som fuldkommen lykkedes ham. Saa snart nemlig Kongen havde nærmet sig ham, raabte han af fuld Hals: "Mirakel!" "Hvorfor raaber I da saaledes? gode Ven!" spurgte en Officer ham. Men Bonden, uden at svare, vedblev at udraabe sit "Mirakel". Striget naaede endelig til Kongens Øren, som da selv spurgte ham om Aarsagen. "Min Konge", svarede Bonden, "jeg havde paa denne Mark faaet Erter, og nu er der voget Schweizere op deraf."

Paa den afrikanske Kyst fra Mozambique og Senegambien indtil Kapfaster det urolige Hav ofte utallige Krebsdyr op paa Landet, der danne 4—6 Fod høie Dyringer. Disse ere den vigtigste Føde for den brune Ghyæne, der hver Nat stiger ned til Kysten for at gennemsnøge, hvad Havet faste op paa Land. Deres Spor krydse overalt den sandige Strandbred, og ligesom de andre Ghyæner befri Landets Indre for luftfordærvende Madler, saaledes renser denne Kysten for de opkastede Gaddhrs raadnende Levninger.

Drøppilden ved Knaresborough i Yorkshire ligger paa den sydvestlige Bred af Floden Ridd, i en af de mest romantiske Egne i England, og besøges meget af Rejsende. Kilden har sit Udspring ved Foden af en Kalkstensklippe, og rinder ud over Toppen af en Bjergstreant, hvor den spredder sig og falder stærkt drøppende, ligesom en Regndug, fra en Høide af 30 Fod ned imod Floden. Vandet giver i sit drøppende Fald

en behagelig, næsten musikalsk Lyd fra sig, og fornøier saaledes paa engang baade Øret og Øjet. Man regner, at det neddrøppende Vand beløber sig til henved 20 Gallons i Minutet. Det er meget koldt, indeholder en stor Mængde fin Salpeterjord og har forstenede Egenskaber. Enhver Ting som anbringes under Vanddrøppet, overtrækkes med en Skorpe og gennemtrænges eller forstenes efterhaanden. Man kan der paa Stedet erholde de forskellige Gjenstande, Træ, Eg, Fuglereder etc., i forstenet Tilstand.

Slangespiserne i Australien. Ny-Hollands oprindelige Indvaanere fortære med stor Appetit Slinger og Firben. En engelsk Rejsende fortæller Følgende derom: Alle de større Slangearter blive spiste af de Indfødte, men de røre aldrig et saadant Dyr, naar det er blevet dræbt af en hvid Mand. Firben ere ligeledes en Indlingsføde for dem. Ligesaa modbydelig som en saadan Føde er os, ligesaa kjær er den dem. De fortære ikke alene Slingerne af Mangel paa anden Næring, men de finde Kjødet fortræffeligt, og jeg har oftere seet, at Australere, der vare sysselsatte med Maishøst eller med at drive Kvæg, og som havde fuldt op af Dødsføde og Brød, omhyggeligt opbevarede hver Slange, som de tilfældigvis dræbte, for ved den første Slib, der antændtes, at koge og fortære den. Undertiden har jeg af Nysgjerrighed smagt paa Kjødet af disse Krybdyr, og uagtet jeg ikke har kunnet overvinde min Affsty saa vidt, at jeg har kunnet overtale mig til at spise mig mæt i denne Ret, saa maa jeg dog tilstaa, at intet af disse

Dyr havde en ubehagelig Smag.

Den sorte Slanges Kjød er endog særdeles velsmagende og fastigt og ligner i Smagen en liden Pattegris. Kjødet af Guanoen, et stort Fårben, er hvidere og ligner mere Hønseskjød.

Forøvrigt ere disse Vilde ikke de Cnefte, som spise Krybdyr; thi den sædvanlige engelske Vandslange bliver spist paa flere Steder af Fastlandet, og det er en bekjendt Sag, at den vestindiske Leguan, der er et endnu hæsligere Fårben end Australiens Guano, bliver betragtet som en Lækkerbidsten af Vestindiens Plantere.

I Slaget ved Rosbach saa Fredrik den Anden en fransk Grenader, der forsvarede sig som en Fortviølet mod tre Preussere og ikke vilde overgive sig. Kongen nærmede sig til dem og raabte til Franskmændene: "Tapre Grenader, tror du dig uovervindelig?" "Ja, Deres Majestæt", svarede Grenaderen, "jeg vilde være det, dersom De kommanderede mig."

John Wesley blev paa en af sine Missionsrejser overfaldt af en Stratenrøver, som satte ham en Pistol for Brystet og affordrede ham hans Penge. Med Rolighed gav Wesley ham dem, og da Røveren allerede havde fjernet sig et Stykke, raabte han efter ham og sagde: "Maaske kommer der en Tid, da du med Angst og Fortviølse vil føle, hvilket Liv du nu fører. Men fortviølet dog ikke; thi Jesu Kristi Guds Søns

Blod renser os fra alle vore Synder." Mere sagde han ikke, og de skiltes fra hinanden. Flere Aar derefter, da Wesley gik ud af en Kirke, hvori han havde prædikeret, tiltalte han af en ham ukjendt Person, der spurgte, om han ikke mindedes, at han paa en vis Tid og under visse Omstændigheder var bleven anfaldt af en Stratenrøver. "Jo", svarede Wesley, "det mindes jeg godt." — "Røveren", vedblev Manden, "det var mig. De saa D. d., som De da tilraabte mig, gjorde et dybt Indtryk paa mig og ere bleve Midlet til en gjennemgribende Forandring i mit hele Liv: jeg har nu i lang Tid stadigt besøgt Guds Hus og gransket i hans Ord; jeg har med hjertelig Sorg over Synden søgt Frelsen i Jesu Kristi Blod; jeg har saavidt muligt stræbt at tilbagebetale, hvad jeg uretfærdigt havde tilranet mig; og jeg haaber, at jeg nu er en Kristen."

En berømt Biskop fra Tarent i Italien, ved Navn Arkytas, kom engang hjem efter en lang Fraværelse. Han erfarede da, at hans Landeiendom ved Forvalterens slette Bestyrelse var bleven aldeles forfalden. Han saa den forsjømmelige Tjener skidt i Sinene. "Seg vilde straffe dig, sagde han, hvis jeg ikke var opbragt paa dig". — Meningen heraf var den, at han hellere vilde lade ham ustraffet, end i sin Broders Gøstighed straffe ham haardere, end han fortjente.

S i n d h o l d : Tante Hanne. (Af J.) — Augustin og Monica. — Islands Behyggelse. — Klapperflangen og dens Gift. (Ved B. Stockfleth.) — Blandinger — Nytt og Gammelt.